

Naturtypekartlegging i Moskenes og Værøy kommuner 2007

Terje Blindheim, Jon Klepsland, Kjell Magne Olsen,
Tom H. Hofton og Kim Abel

Ekstrakt

BioFokus har på oppdrag fra Fylkesmannen i Nordland, miljøvernavdelingen, Værøy kommune, Moskenes kommune og Direktoratet for naturforvaltning kvalitetssikret og nykartlagt naturtyper i Moskenes og Værøy kommuner. Det har totalt blitt registrert 38 lokaliteter hvorav 20 i Værøy og 18 i Moskenes. Tidligere kartlegginger er gjennomgått og det er utført nytt feltarbeid. Det er i denne rapporten gitt en kort gjennomgang av status for naturtypekartleggingen i de to kommunene. Alle data er overlevert fylkesmannen for bruk i naturbase.

Nøkkelord

Nordland
Værøy
Moskenes
Naturtypekartlegging
Verdisetting
Flyvesandsområder
Lofoten

Omslag

FORSIDEBILDER (FOTO KIM ABEL)
Øvre (Bakkesøte):
Midtre (Bunesfjorden):
Nedre (Sanddyner):

LAYOUT (OMSLAG)
Blindheim Grafisk

ISSN: 1504-6370

ISBN: 978-82-8209-043-8

Biofokus-rapport 2008-14

Tittel

Naturtypekartlegging i Moskenes og Værøy kommuner 2007

Forfattere

Terje Blindheim, Jon Klepsland, Kjell Magne Olsen,
Tom H. Hofton og Kim Abel

Dato

01.03.2009

Antall sider

31 sider

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder denne rapporten "levende" linker.

Oppdragsgiver

Fylkesmannen i Nordland, miljøvernavdelingen, Værøy kommune, Moskenes kommune og Direktoratet for naturforvaltning

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.

Andre BioFokus rapporter kan lastes ned fra:
<http://biolitt.biofokus.no/rapporter/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadalléen 21, 0349 OSLO

Telefon 2295 8598

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Forord

Stiftelsen Biofokus har på oppdrag fra Fylkesmannen i Nordland, miljøvernavdelingen, Værøy kommune, Moskenes kommune og Direktoratet for naturforvaltning foretatt en oppdatering av Moskenes og Værøy kommuner sine naturtypekart. Sveinung Råheim hos Fylkesmannen har vært vår kontaktperson hos oppdragsgiver. Han skal ha takk for å ha vært til stor hjelp med effektivt å skaffe til veie digitalt og analogt kartgrunnlag, eksisterende informasjon, samt tips om transportmuligheter i kommunene. Vi takker også Morten Nilsen i Moskstraumen adventure for å ha fraktet oss trygt rundt hele Moskenesøya i sin RIB. Terje Blindheim i BioFokus har vært prosjektansvarlig hos BioFokus. Alt nytt feltarbeid har blitt utført av Jon Klepsland, Kjell Magne Olsen, Tom H. Hofton, Kim Abel og Terje Blindheim i BioFokus.

Denne rapporten beskriver i korte trekk resultatene fra registreringsarbeidet og oppsummerer status for naturtypekartleggingen i de to kommunene. Det er ikke lagt vekt på noen utfyllende metodebeskrivelse ei heller på noen fullstendig gjennomgang av natur og naturgrunnlag generelt. I diskusjonskapittelet er det forsøkt å angi hvilke naturkvaliteter som er særlig viktige og som kommunene derfor har et særlig ansvar for å forvalte.

Oslo, 18. februar 2009

Terje Blindheim

Duskmyrull og steile fjell ved Munkebu turisthytte. Utsikt mot Hermansdalstinden.

Sammendrag

BioFokus har gjennomført har i løpet av 2007-08 kvalitetssikret eksisterende naturtypelokaliteter og kartlagt nye lokaliteter i Moskenes og Værøy kommuner. Kart og database har blitt overlevert Fylkesmannen våren 2008, mens denne rapporten har blitt skrevet i februar 2009. BioFokus sitt utgangspunkt for arbeidet var eksisterende naturtypekart slik dette ble overlevert fra FM.

Det har totalt blitt registrert 38 lokaliteter hvorav 20 i Værøy og 18 i Moskenes. Det er totalt kartlagt 12 ulike naturtyper. 6 lokaliteter har fått verdi A, 15 har fått B verdi og 17 har blitt vurdert til C verdi. Arbeidet har ikke omfattet viltverdier og det har i liten grad vært fokus på marine områder som blir fanget opp av andre prosjekter. Tidligere kartlegginger er gjennomgått og det er utført nytt feltarbeid. Det er i denne rapporten gitt en kort gjennomgang av status for naturtypekartleggingen i de to kommunene.

Mosaikk: Øverst sees Mosken fra nord. Tv. Mosken fra sør fra stranda ved Heimretussen. Nederst til høyre det store sanddynelandskapet på Horseidet med hvite bakkesøter i de rike skjellsandengene. Fotos: T. H. Hofton.

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING / BAKGRUNN	6
2	GJENNOMFØRING	6
2.1	FORARBEID OG FELTARBEID	6
3	RESULTATER	8
3.1	OVERSIKT OVER KARTLAGTE NATURTYPER	8
3.1.1	<i>Artsmangfold</i>	8
3.2	LOKALITETSBESKRIVELSER	14
3.2.1	<i>Beskrivelser av naturtyper for Værøy kommune</i>	14
3.2.2	<i>Beskrivelser av naturtyper for Moskenes kommune</i>	21
3.3	REGISTRERINGSSTATUS	27
3.3.1	<i>Status i Moskenes</i>	27
3.3.2	<i>Status på Værøy</i>	28
3.3.3	<i>Undersøkte lokaliteter</i>	28
3.4	SPESIELLE FORHOLD VED REGISTRERINGSDATA	29
3.5	DIGITALE KART OG NATURBASE	29
4	DISKUSJON	30
4.1	ANSVARS NATURTYPER I DE TO KOMMUNENE	30
5	LITTERATUR	30

1 Innledning / bakgrunn

I forordet til første utgave av naturtypehåndboka (Direktoratet for Naturforvaltning 1999) står følgende: *"Det er et politisk mål at alle landets kommuner skal gjennomføre kartlegging og verdisetting av viktige områder for biologisk mangfold på sine arealer (St. meld. nr. 58 (1996/97) 1996-97). Den kommunale kartleggingen omfatter naturtyper, vilt, rødlistearter, ferskvannslokaliteter og marint biologisk mangfold."*

Arbeidet som er gjort i denne forbindelse er finansiert med midler fra fire parter. De økonomiske rammene har vært kr. 220.000,- inkl. MVA, hvor av Fylkesmannens Miljøvernavdeling har bidratt med kr. 100.000, Værøy kommune 40.000 kr, Moskenes kommune 30.000 kr og Direktoratet for naturforvaltning med 50.000 kr.

Arbeidet som er blitt utført i de to kommunene er gjort i løpet av 2007 og 2008. Feltarbeid er blitt utført av fem personer i Biofokus i perioden 13-16 august 2007, mens rapportering er blitt gjort fortløpende høsten 2007 og vår 2008. Data er systematisert i en spesialdesig-net access-database som vi har fått overlevert fra Fylkesmannen.

Metoden for kartlegging følger DN håndbok 13, revidert utgave (Direktoratet for Naturforvaltning 2007). Den henviser til denne og da spesielt kapitlene 1-4 og 6 for en nærmere redegjørelse.

2 Gjennomføring

2.1 Forarbeid og feltarbeid

Det ble i forbindelse med prosjektet brukt lite tid på å gå gjennom eksisterende materiale da det var begrenset med tidligere undersøkelser. De viktigste kildene var havstrandundersøkelsene fra (Elven et al. 1988) og kulturlandskapsundersøkelser fra 2006 (Gaarder et al. 2005). Det lå også inne noe informasjon om funn av arter i digitale databaser (Artsdatabanken & GBIF Norge 2008). Det foreligger informasjon om vilt i to rapporter fra NINA (Strann et al. 2006b, a), men disse lå i all hovedsak utenfor vårt oppdrag og jobbe med.

De to kommunene utgjør ikke veldig store arealer, men mye av arealene er til dels svært vanskelig tilgjengelig. Dette var en utfordring i forhold til å gjennomføre et komprimert feltarbeid med fem personer på fire dager. Mandag 13. august ble brukt for å se på de veinære områdene i Moskenes kommune. Det ble denne dagen også rodd over Ågvatnet til Melkarsanden hvor kuene ble melket i tidligere tider. Tirsdag 14. dro alle registranter til Værøy hvor alle tilgjengelige områder i lavereliggende deler ble undersøkt i løpet av en lang feltdag på 12 timer. Onsdag 15. ble det leid inn en

Kim Abel på Melkarsanden etter rotur over Ågvatnet.

Rib båt med båtfører for å kunne utforske de ytre delene av Moskenesøya, samt Mosken i Værøy kommune hvor områdene ved Avløysneset ble besøkt. Hele Moskenes kommune sin kystlinje ble studert fra båt og alle potensielt interessante steder ble oppsøkt. Torsdag 16. august ble brukt i områdene i områdene rund Reine sine fjordarmer. En person ble satt av i Forsfjorden og gikk til E10 ved Djupfjorden via Hermansdalstinden og Munkebu. Denne turen ble prioritert for å få oversikt over evt. naturtyper i fjellet utenfor fjellområder som er påvirket av flyvesand.

Det ble gjort kartlegginger innenfor hovednaturtypene ferskvann/våtmark, skog, kulturlandskap, myr og kilde, havstrand/kyst, samt fjell. Det ble gjort en vurdering av et marint område i tilknytning til Mosken.

Feltarbeid med båt rundt Moskenesøya krever skikkelig utstyr. Kim Abel og Tom H. Hofton er kledd for anledningen.

3 Resultater

3.1 Oversikt over kartlagte naturtyper

I dette kapitlet gis en enkel oppsummering av resultatene fra registreringene. Tabell 1 oppsummerer fordelingen av areal og verdi på de ulike hovednaturtyper og naturtyper. I tabell 2 gis en oversikt over de registrerte lokalitetene, mens det i kap. 3.2 gis en fullstendig områdebeskrivelse fra hver av de 38 lokalitetene. Figur 1 viser fordelingen av biotop-arealer i de to kommunene. Kartene på side 10 og 11 viser den geografiske plasseringen av den enkelte lokalitet.

Av de 14 registrerte lokalitetene i Moskenes kommune er 3 vurdert som svært viktige (A verdi), 3 som viktige (B verdi) og 8 som lokalt viktige (C verdi). Til tross for et lite antall A lokaliteter utgjør arealet av disse 3568 daa som er 82 % av det totale arealet registrerte naturtyper. De fleste hovednaturtyper og naturtyper er kun representert med en lokalitet hver. Hovedtype havstrand/kyst er hyppigst forekommende med totalt fire ulike naturtyper og totalt 5 lokaliteter som utgjør 85 % av naturtypearealet i kommunen. Skog som hovedtype er svært lite utbredt i kommunen og den ene registrerte lokaliteten kan trolig regnes som den eneste noe større skogteigen. Myr er som følge av en svært steil topografi lite utbredt og den ene som er registrert som rikmyr finnes i tilknytning til et større sanddynesystem. Alle dammer vi lokaliserte ble registrert og totalt 2 er avgrenset. Det ble også gjort undersøkelser i flere større vann, men ingen av disse ble definert som naturtyper (se kap. 3.3.1). Det ble sett en del etter kalkrike områder i fjellet, men kun områder som var under påvirkning av sandflukt fra åpne sandstrender ble kartlagt. Kun en lokalitet ble kartlagt innenfor hovedtype kulturlandskap.

Av de 24 kartlagte lokalitetene i Værøy kommune finnes 3 A områder, 13 B områder og 8 C områder. A områdene er i Værøy viktige damtyper som har et svært begrenset areal. Hovedtype ferskvann/våtmark har står imidlertid for 1/3 av lokalitetene i kommunen. Hovednaturtypen som er mest frekvent i antall lokaliteter er havstrand/kyst med totalt 14 lokaliteter. Disse utgjør det største andelen av arealet på land. Den klart største hovednaturtypen er en marin type (Løstliggende kalkalger) som er over 11km² stor. Også Værøy har lite areal igjen som er i aktivt bruk som beite og slåtteareal. Dette gjenspeiles i resultatene ved at kun en lokalitet er registrert. I begge kommunene har det imidlertid vært vanskelig å definere hvorvidt sanddyne eller naturbeitemark burde brukes som naturtype og det kan derfor være et overlapp her som ikke kommer frem skikkelig i statistikken. Dette gjelder spesielt Bunes i Moskenes og området ved Heimretussen i Værøy.

De to kommunene har mange av de samme naturkvalitetene. Moskens har litt skog som ikke finnes på Værøy, mens det på Værøy ble registrert større områder med velutviklet strandeng i havna i Værøy, samt en del viktige dammer ved flyplassen som det ikke fantes maken til i Moskenes.

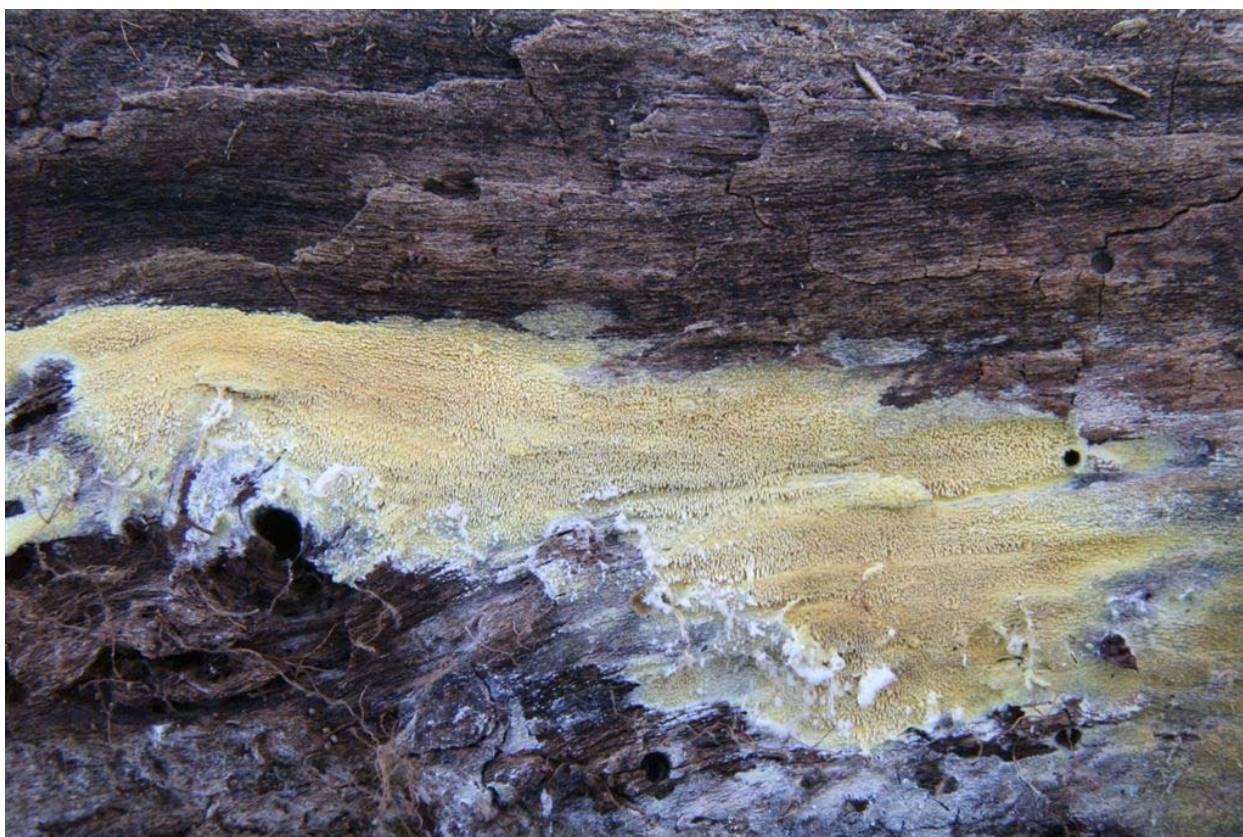
3.1.1 Artsmangfold

Det ble ikke registrert mange rødlistearter (Kolås et al. 2006) i prosjektet. Av karplanter ble det gjort funn av islandskarse (EN) i dammene ved flyplassen på Værøy. Bakkeseite (NT) og marinøkkel (NT) ble funnet flere steder i tilknytning til flyvesandsområder, mens fjellnøkleblom kun ble funnet i rik sandflukt påvirket skråning ved Heimretussen på Værøy. 5 høydemeter under toppen på Hermansdalstind ble issoleie (NT) funnet. Andre rødlistearter som ble registrert er Oter (VU), sukkertare (NT) og Grønngul vokspigg (VU). Oter og sukkertare finnes trolig spredt i de to kommunene, mens den grønngule vokspiggen (*Mycoasia uda*) må sies å være et eksotisk innslag på en uvanlig lokalitet for arten. Den ble funnet på drivved på Mosken, mens artens naturlige habitat i Norge er rike løvskoger. Nordligste funn før dette er Leksvik i Nord-Trøndelag. Fra tidligere er de to rødlistede beitemarkssoppene gyllen vokssopp (NT) og sauevokssopp (VU) registrert på lokalitet 30 i Moskenes kommune.

I forbindelse med kartleggingen ble det gjort funn av det registrantene tolket som kvitsjøsalturt (EN). Det viste seg imidlertid, etter nærmere bestemmelse av Reidar Elven (botanisk museum i Oslo) at dette var den vanlige salturten slik den opptrer på mange av øyene i Nordland.

I Moskenes er det tidligere gjort funn av karplantene kildegras (NT) og hvitkurle (VU). I forbindelse med kulturlandskapsregistreringene i 2003 ble også skifervokssopp, russelær-sopp og lillagrå rødkivesopp funnet. Alle rødlistet som nær truet (NT). Øvrige registrerte rødlistearter i kommunen er fuglearter (15 ulike arter).

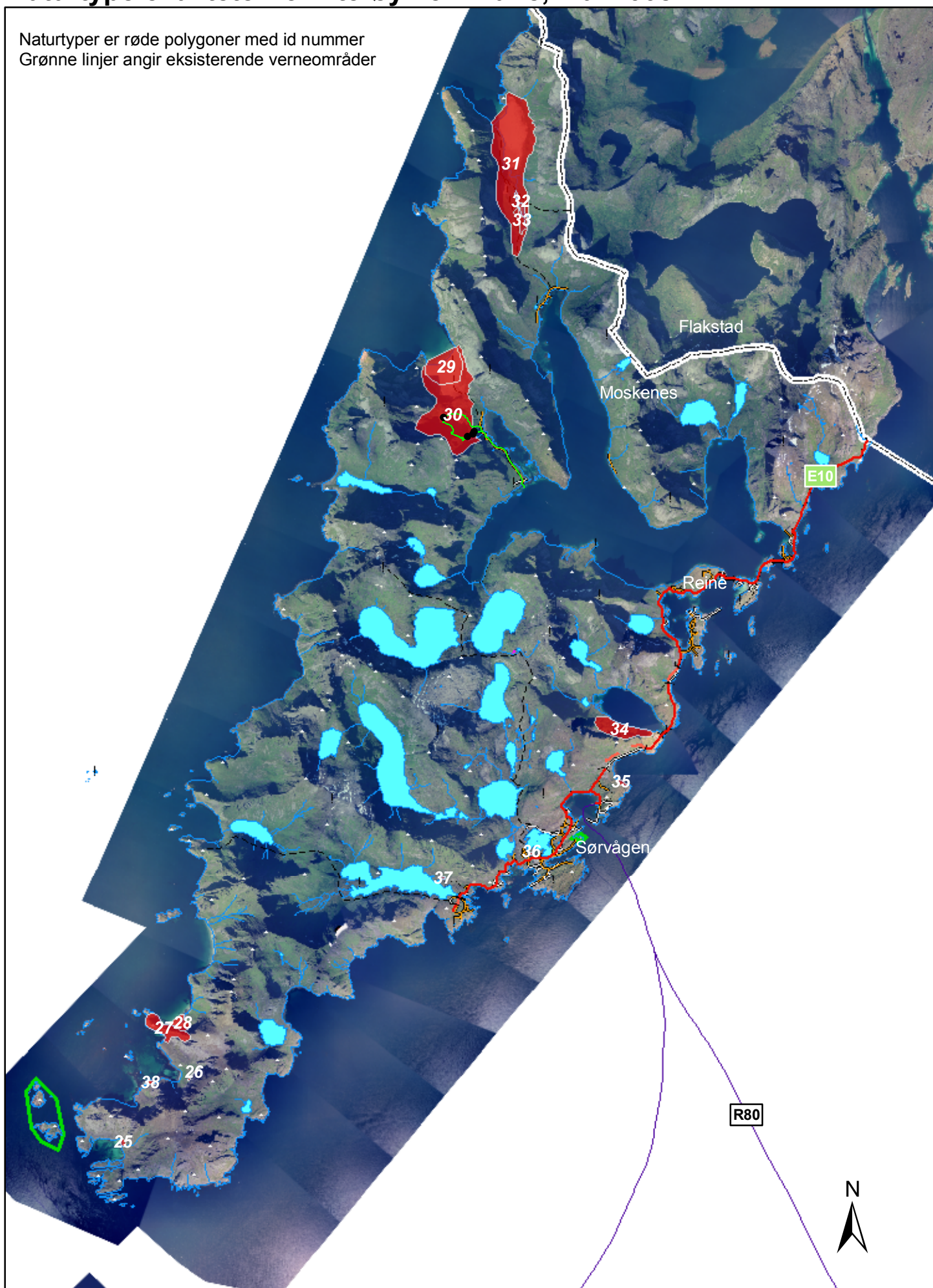
Av eksisterende informasjon om rødlistearter på Værøy er det aller meste fugleobservasjoner med til sammen 19 rødlistearter. Det er videre registrert en rødlistet lavart, gubbeskjegg (NT), kalkbleikvier (NT) og smånesle (NT) av karplanter og en vannloppeart (NT).

Den sårbare arten grønngul vokspigg (*Mycoasia uda*) ble funnet på drivtømmer på Mosken i Værøy kommune. En av få "skoglokaliteter" i kommunen.

Naturtypelokaliteter for Værøy kommune, mai 2008.

Naturtyper er røde polygoner med id nummer
Grønne linjer angir eksisterende verneområder

Naturtypelokaliteter for Værøy kommune, mai 2008.

Naturtyper er røde polygoner med id nummer
Grønne linjer angir eksisterende verneområder

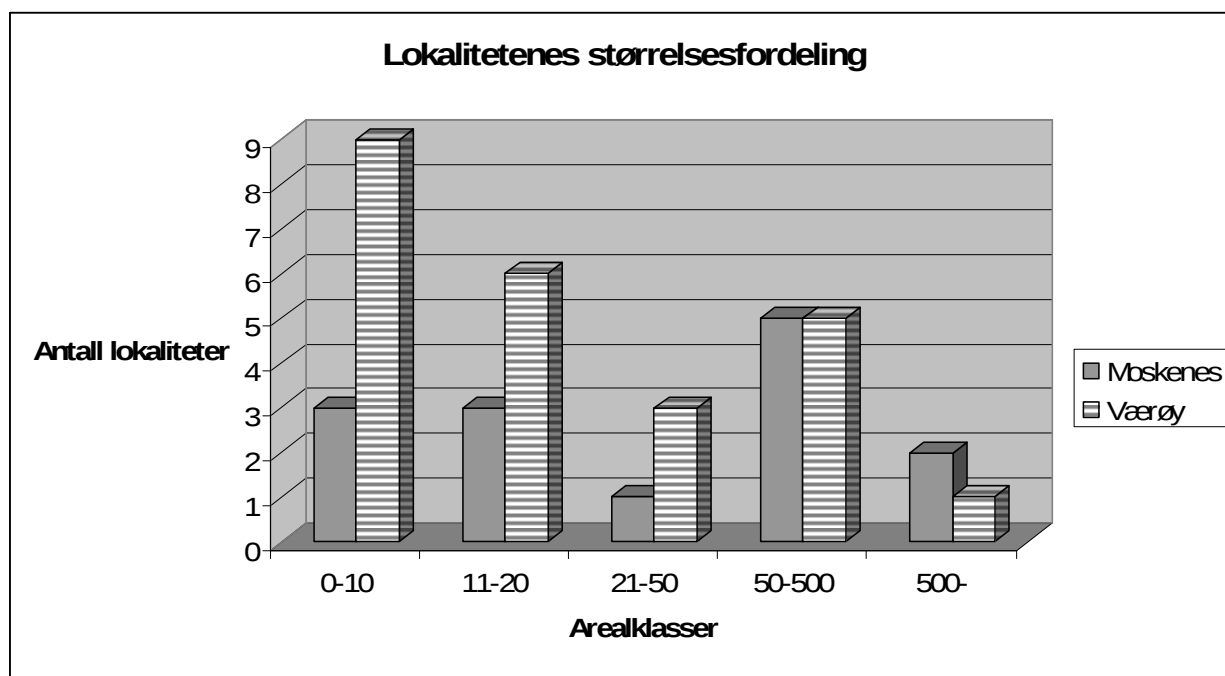
Tabell 1 Oversikt over fordelingen av de ulike naturtypene på hovednaturtype, naturtype, verdi og areal.

Kommune	Hovednaturtype	Naturtype	Verdi	Areal (daa)	Antall
Moskenes	Ferskvann / våtmark	Dam E09	B	2,4	1
			C	4,36	1
		Evjer, bukter og viker E12	B	36,69	1
	Fjell	Kalkrikt område i fjellet C01	C	234,97	2
	Havstrand/kyst	Sanddyne G03	A	3050,22	2
			B	79,07	1
		Sandstrand G04	A	418,05	1
		Strandeng og strandsump G05	C	12,15	1
		Tangvoll G06	C	16,46	1
	Kulturlandskap	Slåttemark D01	C	11,19	1
	Myr og kilde	Rikmyr A05	C	58,99	1
	Skog	Gammel lauvskog F07	C	285,27	1
Totalt Moskenes				4209,82	14
Værøy	Ferskvann / våtmark	Dam E09	A	26,1	3
			B	46,74	4
			C	3,01	1
	Havstrand/kyst	Rikt strandberg G09	B	4,05	1
		Sanddyne G03	B	347,35	2
			C	338,29	2
		Sandstrand G04	B	275,96	3
			C	13,31	2
		Strandeng og strandsump G05	B	57,6	3
			C	11,1	1
	Kulturlandskap	Naturbeitemark D04	C	303,46	1
	Marint	Løstliggende kalkalger I10	C	11356,4	1
Totalt Værøy				12783,37	24
Totalt				16993,19	38

Tabell 2 Lokalitetsoversikt fordelt på kommune. Listen er sortert alfabetisk og ID korresponderer til nummereringen på nedenforstående kart.

Kommune	Lokalitet	Lok nr.	Hovedtype	Naturtype	Verdi
Moskenes	Avløysneset I	23	Havstrand/kyst G	Sandstrand G04	C
Moskenes	Avløysneset II	22	Havstrand/kyst G	Sanddyne G03	C
Moskenes	Banjordhaugen (Refsvika S)	38	Havstrand/kyst G	Strandeng og strandsump G05	C
Moskenes	Buneset	29	Havstrand/kyst G	Sandstrand G04	A
Moskenes	Buvågen	25	Kulturlandskap D	Slåttemark D01	C
Moskenes	Dam sørvest for Sørvågvatnet	36	Ferskvann / våtmark E	Dam E09	B
Moskenes	Horseid	31	Havstrand/kyst G	Sanddyne G03	A
Moskenes	Horseidvatnet	32	Ferskvann / våtmark E	Evjer, bukter og viker E12	B
Moskenes	Horseidvatnet S	33	Myr og kilde A	Rikmyr A05	C
Moskenes	Mosken S	21	Havstrand/kyst G	Sandstrand G04	C
Moskenes	Mosken vest	24	Marint I	Løstliggende kalkalger I10	C
Moskenes	Refsnesvika	26	Fjell	Kalkrikt område i fjellet C01	C
Moskenes	Seljevika	35	Havstrand/kyst G	Tangvoll G06	C
Moskenes	Steffennakken	34	Skog F	Gammel lauvskog F07	C
Moskenes	Tjønntjønna	37	Ferskvann / våtmark E	Dam E09	C

Kommune	Lokalitet	Lok nr.	Hovedtype	Naturtype	Verdi
Moskenes	Trolldalen-Helvetestinden	30	Havstrand/kyst G	Sanddyne G03	A
Moskenes	Turtnbakkheia	27	Fjell C	Kalkrikt område i fjellet C01	C
Moskenes	Turtnbakkvika	28	Havstrand/kyst G	Sanddyne G03	B
Værøy	Dam sør for Grindgården	13	Ferskvann / våtmark E	Dam E09	B
Værøy	Sandtjønna SV	16	Ferskvann / våtmark E	Dam E09	A
Værøy	Dam ved Olsdalen	12	Ferskvann / våtmark E	Dam E09	B
Værøy	Gåstjønna	14	Ferskvann / våtmark E	Dam E09	B
Værøy	Heimretussen S	18	Havstrand/kyst G	Sandstrand G04	B
Værøy	Heimretussen Ø	17	Havstrand/kyst G	Sanddyne G03	B
Værøy	Heimretussen-Prestholmen	9	Havstrand/kyst G	Sandstrand G04	B
Værøy	Lenatjønna	11	Ferskvann / våtmark E	Dam E09	A
Værøy	Måstad	1	Kulturlandskap D	Naturbeitemark D04	C
Værøy	Prestholmen	8	Havstrand/kyst G	Rikt strandberg G09	B
Værøy	Sanden I	20	Havstrand/kyst G	Sandstrand G04	B
Værøy	Sanden II	19	Havstrand/kyst G	Sanddyne G03	B
Værøy	Sandtjønna	15	Ferskvann / våtmark E	Dam E09	A
Værøy	Sørlandshagen	2	Havstrand/kyst G	Sanddyne G03	C
Værøy	Torvvågen	7	Ferskvann / våtmark E	Dam E09	B
Værøy	Tverrberget N	3	Havstrand/kyst G	Strandeng og strandsump G05	C
Værøy	Vardetjønna	10	Ferskvann / våtmark E	Dam E09	C
Værøy	Værøy sentrum	4	Havstrand/kyst G	Strandeng og strandsump G05	B
Værøy	Værøy sentrum	5	Havstrand/kyst G	Strandeng og strandsump G05	B
Værøy	Værøy sentrum	6	Havstrand/kyst G	Strandeng og strandsump G05	B

Figur 1 Viser størrelsesfordelingen av de 38 lokalitetene brutt opp i 5 arealklasser (dekar) for henholdsvis Moskenes og Værøy kommuner.

3.2 Lokalitetsbeskrivelser

Nedenfor er de 38 lokalitetenes naturtypebeskrivelser gjengitt. Listen er sortert på nummer som referer til nummerangivelse på oversiktskartene.

3.2.1 Beskrivelser av naturtyper for Værøy kommune

1 Måstad (Kulturlandskap D, Naturbeitemark D04) - C verdi

Feltkartlagt 14.08.2007. av Tom H. Hofton (BioFokus). Lokaliteten ligger lengst sørvest på Værøy, på sørvestsiden av Måstadvika. Den består av et svakt kupert platå hevet litt opp fra sjøen (kanskje gammel strandflate) mellom sjøen og de bratte rasmarene under Måstadvjellet. Måstadvjellet landskapsvernområde (5 146 daa) omkranser lokaliteten på alle kanter, og litt av det avgrensede området går inn i landskapsvernområdet. Atkomst skjer via en gammel kjerrevei fra nord. Dette er et gammelt kulturlandskap. Den gamle, fraflyttede bebyggelsen på Måstad inngår i lokaliteten, og utgjør et fint kulturhistorisk tillegg til området. Rundt husene ser en finoppdelte småteiger atskilt av gamle steingjerder, mens resten av lokaliteten er gammel beitemark som nå har beskjeden (og for liten) hevd. Terrenget er litt småkupert, vekslende mellom tørrere rygger og skråninger, og flatere mark og forsengkninger med friskere forhold. Mye av arealet er friske fattigenger (type G4), varierende fra fuktige utforminger til tørrere utforminger. Det meste er relativt gjengrodd pga. opphørt hevd. Sølvbunke er vanlig, sammen med engsoleie, samt bl.a. gulaks, hundekjeks, hvitkløver, rødsvingel, rød jonsokblom, tiriltunge. Fjellmarikåpe, strandsmelle og heigråmose er vanlige på skinnere mark. På de tørreste delene har gjengroingen ikke gått så langt, og her er det fortsatt relativt fine beitemarksenger (med bl.a. prestekrage og blåklomme). Rundt husene finnes bl.a. hundegras, stormaure, gjetertaske, venusvogn, grasløk. Ved stranda inngår også en smal sone med tangvoller og arter som østersurt, gåsemure, tangmelde og strandkvann. Sopffloraen er dårlig undersøkt (kjeglevokssopp påvist). Lokaliteten utgjør et ganske stort areal med beitemark, men vegetasjonstypene er fattige, og hevdene har vært for svak slik at gjengroingen har kommet godt i gang. På denne bakgrunn vurderes området som lokalt viktig – verdi C. Ifølge naturbase.no brukes området til sauebeite, men dette er åpenbart av altfor lav intensitet. For å bevare og gjenskape de biologiske kvalitetene knyttet til beitemarka er det nødvendig med intensivt beite.

Skjøtsel og hensyn: Beite

2 Sørlandshagen (Havstrand/kyst G, Sanddyne G03) - C verdi

Feltkartlagt 14.08.2007 av Jon T. Klepsland, Kim Abel og Tom H. Hofton (alle BioFokus). Stort dynelandskap innerst i Sørlandsvika på Værøy. Dynelandskapet er bygd opp av relativt grovkornet grus og stein. Området er m.a.o. lite påvirket av sandflukt og later til å være temmelig skjermet for vær og vind. Substratet er stort sett basefattig (med unntak av noen små partier med grov skjellsand (rødalgerester) i sør). Alle disse forhold gjør at karplantefloraen stort sett er artsfattig og ganske triviell. Grusdynene domineres av grasarter. Mer krevende urter, som bakkesøte (NT), aksfrytle, fjellrundskolm og gjeldkarve, finnes i rasmarker ovenfor grusdynene, men i liten grad nede på strandflata. Svakt utviklete tangvoller opptre langs strandlinjen. Området er avgrenset som naturtype fordi lokaliteten representerer et meget godt eksempel på grusdynelandskap lite negativt påvirket av innrep. Ettersom stort sett kun trivialarter er påvist vurderes lokaliteten likevel ikke høyere enn lokal verdi.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

3 Tverrberget N (Havstrand/kyst G, Strandeng og strandsump G05) - C verdi

Feltkartlagt 14.08.2007 av Jon T. Klepsland og Kim Abel (BioFokus). Strandeng på leire og silt innerst i vika nord for Tverrberget på Værøy. Strandenga er kort nedbeitet av gjess, noe som bidrar til å opprettholde den typiske utformingen. Fjæresaltgras dominerer sammen med strandkjempe og tangmelde. Strandenga går gradvis over i uhevde kulturreng dominert av storvokste nitrofile arter. Strandenga er relativt liten, men velutformet. Starndenger er lite utbredt på Værøy, men vanlig ellers langs kysten, og siden ingen spesielle trekk er notert vurderes lokaliteten som lokalt viktig.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

4 Værøy sentrum (Havstrand/kyst G, Strandeng og strandsump G05) - B verdi

Feltkartlagt 14.08.2007 av Jon T. Klepsland, Kim Abel, Tom H. Hofton, Terje Blindheim og Kjell M. Olsen (alle BioFokus). Strandeng-kompleks i strandsonen innerst i bukta ved Værøy sentrum. Hele gradienten fra forstrand/saltpanne i nedre geolittoral til rødsvingel-eng tilhørende øvre salteng i øvre geolittoral er godt representert. På forstrand står det stedvis pene samlinger av salturt på sand og grus. Lenger inn overtar fjæresaltgras, strandkjempe og rødsvingel. Disse gressengene er kort nedbeitet av gjess. I tillegg inngår noe strandnellik (fjærekoll), saltbendel og tangmelde. Tangmelde og strandkveke er ofte dominerende i øvre del av strandengkomplekset. Strandengene her er uten sammenligning de største og best utviklete på hele Værøy, og heller ikke i Moskenes finnes tilsvarende. Saltenger av denne typen er imidlertid utbredt ellers langs kysten, og ettersom ingen spesielt sjeldne arter ble påvist vurderes lokaliteten som regionalt viktig.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

5 Værøy sentrum (Havstrand/kyst G, Strandeng og strandsump G05) - B verdi

Feltkartlagt 14.08.2007 av Jon T. Klepsland, Kim Abel, Tom H. Hofton, Terje Blindheim og Kjell M. Olsen (alle BioFokus). Strandeng-kompleks i strandsonen innerst i bukta ved Værøy sentrum. Hele gradienten fra forstrand/saltpanne i nedre geolittoral til rødsvingel-eng tilhørende øvre salteng i øvre geolittoral er godt representert. På forstrand står det stedvis pene samlinger av salturt på sand og grus. Lenger inn overtar fjæresaltgras, strandkjempe og rødsvingel. Disse gressengene er kort nedbeitet av gjess. I tillegg inngår noe strandnellik (fjørekkoll), saltbendel og tangmelde. Tangmelde og strandkveke er ofte domineranter i øvre del av strandengkomplekset. Strandengene her er uten sammenligning de største og best utviklete på hele Værøy, og heller ikke i Moskenes finnes tilsvarende. Saltenger av denne typen er imidlertid utbredt ellers langs kysten, og ettersom ingen spesielt sjeldne arter ble påvist vurderes lokaliteten som regionalt viktig.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

6 Værøy sentrum (Havstrand/kyst G, Strandeng og strandsump G05) - B verdi

Feltkartlagt 14.08.2007 av Jon T. Klepsland, Kim Abel, Tom H. Hofton, Terje Blindheim og Kjell M. Olsen (alle BioFokus). Strandeng-kompleks i strandsonen innerst i bukta ved Værøy sentrum. Hele gradienten fra forstrand/saltpanne i nedre geolittoral til rødsvingel-eng tilhørende øvre salteng i øvre geolittoral er godt representert. På forstrand står det stedvis pene samlinger av salturt på sand og grus. Lenger inn overtar fjæresaltgras, strandkjempe og rødsvingel. Disse gressengene er kort nedbeitet av gjess. I tillegg inngår noe strandnellik (fjørekkoll), saltbendel og tangmelde. Tangmelde og strandkveke er ofte domineranter i øvre del av strandengkomplekset. Strandengene her er uten sammenligning de største og best utviklete på hele Værøy, og heller ikke i Moskenes finnes tilsvarende. Saltenger av denne typen er imidlertid utbredt ellers langs kysten, og ettersom ingen spesielt sjeldne arter ble påvist vurderes lokaliteten som regionalt viktig.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

Strandengkompleks i områdene rundt havnebassenget til Værøy havn. Havnebassenget var helt tørrlagt i 2007 som følge av oppgradering av havna.

7 Torvvågen (Ferskvann / våtmark E, Dam E09) - B verdi

Feltkartlagt av Kjell Magne Olsen (BioFokus) 2007. Nesten helt uttørkede dammer (ca. fem stk.), delvis dominert av tusenblad, delvis av myrhatt, delvis av bukkeblad, men også flotgras, flasketorr, soleihov, hesterumpe, duskull, slåttestorr, smårøyrkvein, småvasshår, raudsvingel og krypsoleie. Både ertemuslinger og ferskvannssneglen *Radix baltica* viser at dammene står med vann store deler av året. Hele området (alle dammene) utgjør et spesielt økosystem og gis verdi B.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

8 Prestholmen (Havstrand/kyst G, Rikt strandberg G09, Fuglepåvirkete strandberg) - B verdi

Feltkartlagt 14.08.2007 av Jon T. Klepsland og Kim Abel (BioFokus). Lokaliteten er ikke befart p.g.a. ferdselsforbud (angitt på skilt). På avstand fanget lokaliteten imidlertid umiddelbart oppmerksomheten ved usedvanlig høy tetthet av måker og avvikende fargeløyd på bergflatene. Bergflatene lyser gulorange av Xanthoria-arter, som er typisk for fuglegjødslate lokaliteter. Mange andre lav-arter, slik som de store Ramalia-artene, begunstiges av næringstilførselen fra fuglene, og slike fugleberg særpreges av høy artsdiversitet og stor biomasse m.h.t. lav. Dette gjelder også til dels for karplanter og moser. Fugleberget er rimelig stort og intakt og vurderes derfor som regionalt viktig.

9 Heimretussen-Prestholmen (Havstrand/kyst G, Sandstrand G04) - B verdi

Feltkartlagt 14.08.2007 av Jon T. Klepsland og Kim Abel (BioFokus). Langstrakt strand mellom Heimretussen og Prestholmen på nordvestsiden av Værøya. Mye av avgrensingen er sandstrand, men partier består av rullesteinsstrand. Stranden er influert av ilandskyllet tang og tare som gir grunnlag for til dels frodig sukkulent vegetasjon. Deler av lokaliteten kunne derfor også vært ført til naturtypen "tangvoll", særlig gjelder dette rullesteinstrendene. Inngående arter nedenfor øvre springflogrense (i geolittoralen) er ishavsreddik, østersurt, strandarve, strandkryp, strandsmelle, strandkjempe, klengemaure, saftstjerneblom, skjørbusurt, buestarr og tangmelde. Tangmelde er dominerende i større parti. I bakre del (epilittoralen) inngår strandrug, hundekjeks, gåsemure, åkerdylle, strandbalderbrå, engkvein, engrapp, rødsvingel, fuglevikke og hestehavre. Stranden er avgrenset på grunnlag av dets størrelse og fordi den er lite negativt påvirket og fremviser typiske utforminger. Ingen sjeldne arter er påvist og lokaliteten vurderes derfor som regionalt viktig.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

10 Vardetjønna (Ferskvann / våtmark E, Dam E09) - C verdi

Feltkartlagt av Kjell Magne Olsen (BioFokus) 2007. Dam/tjern som på undersøkelsesdatoen var helt tørr. Funn av ertemuslinger tyder imidlertid på at det står vann her store deler av året. Vegetasjonen domineres av slåttestorr, flaskestorr, trådsiv og bukkeblad; ellers finnes bl.a. myrhatt, fuglevikke, smårørkvein, myrmaure, grøftesoleie, elvesnelle, følblom, krypkvein, småengkall, raudsvingel, harerug, kornstorr, engrapp, sandsiv og myrfiol(?). Dammen kunne ikke fremvise noen spesielle kvaliteter, og kun på grunnlag av at dammer generelt er sjeldne gis den verdi C.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

11 Lenatjønna (Ferskvann / våtmark E, Dam E09) - A verdi

Feltkartlagt av Kjell Magne Olsen (BioFokus) 2007. Lang og svært vegetasjonsrik innsjø med belter eller områder dominert av hhv. myrhatt, elvesnelle, bukkeblad, flaskestorr og slåttestorr. Ellers finnes bl.a. myrmaure, grøftesoleie, småengkall, duskull, myrmjølke, sløkje, fjellaugnetrøst, harerug, følblom, mjørdurt, åkersnelle, engsyre, tepperot, raudsvingel, smårørkvein, gulaks, engkvein, engrapp, engsoleie, hesterumpe, vanleg tjørnaks og vanleg marigras. Enkeltbekkasin og flere stökkender, hvorav én ungfugl. De voksne stökkendene er i myting, og lokaliteten kan utgjøre en viktig myteplass for ender på Værøy, ettersom den peker seg ut med rik og relativt høy vegetasjon. Trepigget stingsild. Ferskvannsfauunaen for øvrig kunne fortone seg som relativt fattig, men det er vanskelig å undersøke de dypere delene uten båt, og potensialet for et stort antall arter anses som bra. Lokaliteten er spesiell i forhold til alle andre ferskvannsføremøster på Værøy og gis verdi A.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

Kjell Magne Olsen håver etter insekter i Lennatjønn, Værøy kommune. Innfelt marihøner på kvann.

12 Dam ved Olsdalen (Ferskvann / våtmark E, Dam E09) - B verdi

Feltkartlagt av Kjell Magne Olsen (BioFokus) 2007. Lite tjern med lav vannstand på undersøkelsesdatoen, men med partier med vannspeil. Vegetasjonen domineres av bukkeblad, myrhatt og flaskestorr; ellers finnes bl.a. elvesnelle, gulaks, hesterumpe, vanleg tjørnaks, duskull, engfrytle, harerug, myrmjølke, saftstjerneblom, sølvbunke, krypkvein, soleihov, myrmaure, slåttestorr, sløkje og tusenblad. En del elvemose. Ganske god bestand av kransalgen *Chara virgata* i de dypere delene (deler av bestanden var tørrlagt på undersøkelsesdatoen). En ganske lang rekke ferskvannsorganismer finnes i dammen, deriblant skivevannkalvarten *Acilius sulcatus* og buksvømmeren *Sigara distincta* som nye for nordvestre deler av Nordland. På bakgrunn av dammers generelle sjeldenhet gis lokaliteten verdi B.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

13 Dam sør for Grindgården (Ferskvann / våtmark E, Dam E09) - B verdi

Feltkartlagt av Kjell Magne Olsen (BioFokus) 2007. Lokaliteten er den midtre av de tre dammene som på ØK er inntegnet like øst for rullebanen. På undersøkelsesdatoen var dammen svært tørr, men med et mindre areal med mer eller mindre åpent vannspeil. Området er svært dominert av flaskestorr, og ellers finnes bl.a. duskull, myrhatt, myrmjølke, bukkeblad, elvesnelle, myrmaure, slåttestorr, smårøyrkvein, følblom, engsnelle, trådsiv, engrapp, fjellaugnetrøst, småvasshår(?), åkersnelle, engkvein, harerug, småengkall, gulaks, geitsvingel, soleihov, musøyre, tepperot, kornstorr, engfrytle, mjødurt, fjellfiol, sølvvier(?), grøftesoleie, grastjørnaks og tusenblad. Enkeltebekkasin. I vannet og på de tørrere delene finnes en lang rekke invertebrater, deriblant følgende arter som nye for nordvestre deler av Nordland: u-myggen *Dixella obscura*, virvleren *Gyrinus substriatus*, skoløpenderen skuldersteinkryper *Lithobius melanops* og tridentlangbein *Oligolophus tridens*. På bakgrunn av dammers generelle sjeldenhet gis lokaliteten verdi B.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

14 Gåstjønn (Ferskvann / våtmark E, Dam E09) - B verdi

Feltkartlagt av Kjell Magne Olsen (BioFokus) 2007. Grunn dam nær nordenden av rullebanen, helt uten vannspeil på undersøkelsesdatoen, men med fuktig mudder over store arealer. Ferskvannssneglarten *Radix baltica* tyder på relativt permanent vannforekomst. Stedvis tykke lag med elvemose *Fontinalis antipyretica*, sammen med elvesnelle, bukkeblad og flaskestorr. Ellers finnes bl.a. myrhatt, fjellaugnetrøst, harerug, småengkall, slåttestorr, sølvbunke, engsnelle, elvesnelle, gåsemure, myrmaure, smårøyrkvein, soleihov, hesterumpe, duskull, grøftesoleie, evjesoleie(?), trådsiv og kvitkløver. Enkeltebekkasin. Flere individer av kjempevannkalven *Dytiscus lapponicus* ble sett; denne er ny for nordvestre deler av Nordland. Ved noe høyere vannstand har lokaliteten sannsynligvis en ganske rik invertebratfauna. Ferskvannsforkomster er ganske sjeldne på Værøy, og sammen med potensialet for en rik ferskvannsfauna, vurderes lokalitetens verdi til B.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

15 Sandtjønna (Ferskvann / våtmark E, Dam E09) - A verdi

Feltkartlagt 14.08.2007 av Kjell Magne Olsen (BioFokus). Rundt, sannsynligvis ganske grunt tjern med svært bløt bunn. På undersøkelsesdatoen var tjernet sterkt uttørket, men fremdeles med ganske mye vann i midten. Floraen domineres av vanleg tusenblad (nå i stor grad landformen), rødlistearten islandskarse (EN) og (sannsynligvis) froskesiv. Ellers finnes bl.a. trådtjørnaks, ubestemt vasshår, knereverumpe, ryllsiv, gåsemure, krypsolie, saftstjerneblom, vassarve, slåttestorr, smårøyrkvein, krushøymole, sølvbunke, krypkvein, flaskestorr, åkersnelle, tangmelde, vanleg høymole, myrmaure og engrapp. En stor bestand av kransalgen *Chara virgata*, særlig i søndre del. Fra tidligere skal det være registrert *Chara globularis* på denne lokaliteten (Langangen 2007 upubl.) Spor etter oter (VU) i mudderet. Ellers en relativt spasom og triviell ferskvannsfauna. Funn av en sterkt truet (rik forekomst) og en sårbar art, samt rik forekomst av en kransalgeart som ikke tidligere er registrert på Værøy og lokalitetens øvrige særpreg gir verdi A.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

16 Sandtjønna SV (Ferskvann / våtmark E, Dam E09) - A verdi

Feltkartlagt av Kjell Magne Olsen (BioFokus) 2007. Rundt, sannsynligvis ganske grunt tjern med svært bløt bunn. På undersøkelsesdatoen var tjernet sterkt uttørket, men fremdeles med ganske mye vann i midten. Floraen domineres av vanleg tusenblad (nå i stor grad landformen), rødlistearten islandskarse (EN) og (sannsynligvis) froskesiv. Ellers finnes bl.a. trådtjørnaks, ubestemt vasshår, knereverumpe, ryllsiv, gåsemure, krypsolie, saftstjerneblom, vassarve, slåttestorr, smårøyrkvein, krushøymole, sølvbunke, krypkvein, flaskestorr, åkersnelle, tangmelde, vanleg høymole, myrmaure og engrapp. En stor bestand av kransalgen *Chara virgata*, særlig i søndre del. Fra tidligere skal det være registrert *Chara globularis* på denne lokaliteten (Langangen 2007 upubl.) Spor etter oter (VU) i mudderet. Ellers en relativt spasom og triviell ferskvannsfauna. Funn av en sterkt truet (rik forekomst) og en sårbar art, samt rik forekomst av en kransalgeart som ikke tidligere er registrert på Værøy og lokalitetens øvrige særpreg gir verdi A.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

Sandtjønna nesten uten vann. Islandskarse infeldt.

17 Heimretussen Ø (Havstrand/kyst G, Sanddyne G03, Dyneeng og dynehei (W2)) - B verdi Feltkartlagt 14.08.2007 av Jon T. Klepsland, Kim Abel, Terje Blindheim og Tom H. Hofton (BioFokus). Stort og noenlunde intakt sanddyne-kompleks som strekker seg fra sandstrendene innenfor tidevannsbeltet til rasmarene under fjellsidene mot øst. Avgrensingen omfatter den søndre, best utviklete og vegetasjonsmessig rikeste delen av sanddynelandskapet. Tekniske inngrep innenfor avgrensingen omfatter en smal grusvei, og i nord berører Værøy flyhavn naturtypen noe. Friskeng-utformingen dominerer over tørreng- og reinrose-utformingene, men alle tre varianter opptrer tildels rikelig. Lavereliggende deler av avgrensingen består av tykke lag av vindtransportert sand, mens substratet lenger opp i høyden er mer preget av fast fjell og blokkmark. Likevel er hele naturtypeavgrensingen tydelig påvirket av vindtransporterte sandavsetninger. Stabile og fuktige områder preges av en relativt artsfattig, men frodig vegetasjon med bl.a. engkvein, sølvbunke, hundekjeks, marikåpe coll., skogstorkenebb, mjødukt, engsoleie, fuglevikke og hestehavre. Flekkvis brytes denne vegetasjonen opp av mer kortvokst og urterik vegetasjon med arter som småengkall, gulaks, blåknapp, fjelløyentrøst, blåkløkke, tirltunge, rynkevier, gjeldkarve, flekkmure, dvergjamne, fjellrundskolm, blåkoll, fjellmarikåpe, fjellbakkestjerne, svartstarr m.fl. På vindutsatte, noe eroderte partier opptrer reinrose, rødsildre, grønkurle, katterot, hårstarr m.fl. Mest interessant er at stortveblad opptrer spredt i middelsfrodige enger, og rødlistearten marinøkkel (NT) er til dels vanlig i urterike partier. Også rødlistearten fjellnøkleblom (NT) er påvist. I tilknytning til brattere skråninger som delvis er opprevet med eksponert jord og skrenter finnes bl.a. den noe kalkkrevende laven jordgrye *Collema tenax*. Beitemarkssoppper er ettersøkt, men kun kjeglevokssopp er påvist (dårlig fruktifiseringsår).

Lokaliteten har trolig vært benyttet til både slått og beite, men disse aktiviteter har opphørt. Muligens har dette gått på bekostning av de mest kortvokste og konkurransevake karplantene ved at deres utbredelse er fortrengt til de mest vindeksponerte lokasjoner, men det er en spekulasjon. Gjenopptak av tradisjonell hevd vurderes uansett som heller positivt enn negativt. Lokaliteten er godt utformet og ganske stor, og utgjør sammen med sandstrendene et helhetlig og lite negativt påvirket sandstrand-sanddyne landskap med store naturverdier. Selv om to rødlistearter er påvist og artsinventaret rimelig høyt mangler en del kvaliteter som kjennetegner nasjonalt viktige typer. Lokaliteten vurderes derfor som regionalt viktig.

Skjøtsel og hensyn: Beitehevd, utmarksslått

18 Heimretussen S (Havstrand/kyst G, Sandstrand G04, Driftinfluert sand-forstrand (V4)) - B verdi

Feltkartlagt 14.08.2007 av Jon T. Klepsland og Kim Abel (BioFokus). Velutviklet og langslak sandstrand av finsand på vestsiden av Værøy. Sandstranden er influert av ilandskyllet tang og tare som gir grunnlag for til dels frodig sukkulent vegetasjon. Deler av lokaliteten kunne derfor også vært ført til naturtypen "tangvoll". Inngående arter (i geolittoralen) er ishavsreddik, østersurt, strandarve, strandsmelle, klengemaure, saftstjerneblom og tangmelde. I bakke del (epilittoralen) inngår strandrug, strandbalderbrå, gåsemure, engrapp og rødsvingel. Lokaliteten grenser i bakkant til annen naturtype, tilhørende kategori "sanddyne". Lokaliteten er godt utformet og ganske stor, og utgjør sammen med de bakenforliggende sanddynene et helhetlig og lite påvirket sandstrand-sanddyne landskap. Artsinventaret er imidlertid ikke spesielt høyt og ingen sjeldne arter er påvist, og ettersom flere lignende utforminger er registrert i regionen vurderes lokaliteten kun som regionalt viktig.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

19 Sanden II (Havstrand/kyst G, Sanddyne G03) - B verdi

Lokaliteten er avgrenset på bakgrunn av ortofoto og er ikke besøkt i felt. Lokaliteten ligger beskyttet til i nordre del av Måstadvika på Værøy, en sørvendt vik omkranset av bratte fjell og bergvegger. Erfaringer fra andre tilsvarende lokaliteter på Værøy og Moskenes tilsier at sanddynelandskapet innenfor de større sandstrendene er verdifulle naturtyper med et stort spenn av sjeldne og kravfulle arter. Sanddynelandskapet er påvirket av sandflukt fra sandstranden, og i flere tilfeller kan en finne kravfull vegetasjon langt opp i fjellsidene. Denne lokaliteten ligger derimot noe mer beskyttet enn en del av de andre registrerte lokalitetene og avgrensningen av sanddynelandskapet er derfor usikker. Nærmere undersøkelser er nødvendig for å få en mer nøyaktig avgrensning. Basert på erfaringer fra andre tilsvarende lokaliteter på Værøy og Moskenes vurderes verdien til minimum regionalt viktig (B), til tross for manglende dokumentasjon av verdiene.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

20 Sanden I (Havstrand/kyst G, Sandstrand G04) - B verdi

Lokaliteten er avgrenset på bakgrunn av ortofoto og er ikke besøkt i felt. Lokaliteten ligger beskyttet til i nordre del av Måstadvika på Værøy, en sørvendt vik omkranset av bratte fjell og bergvegger. Sandstranden strekker seg ut i en bredde av ca 600 meter. Basert på erfaringer fra andre tilsvarende lokaliteter på Værøy og Moskenes, samt størrelsen på stranden, vurderes verdien til minimum regionalt viktig (B), til tross for manglende dokumentasjon av verdiene.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

21 Mosken S (Havstrand/kyst G, Sandstrand G04) - C verdi

Kartlagt 14.08.2007 av Jon T. Klepsland og Kim Abel (Biofokus). Pent utformet sandstrand på sørsiden av Mosken. Lokaliteten er ikke befart så inntrykket baserer seg kun på avstandsobservasjon ved bruk av kikkert (fra Værøy). På generelt grunnlag med erfaring fra sandstrender av lignende størrelse på Værøy og i Moskenes kommune vurderes lokaliteten som viktig. Ettersom lokaliteten ikke er besøkt gis den foreløpig kun lokal verdi.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

22 Avløysneset II (Havstrand/kyst G, Sanddyne G03) - C verdi

Feltkartlagt 15.08.2007 av Jon T. Klepsland, Tom H. Hofton, Terje Blindheim og Kim Abel (alle BioFokus).

Øst for Avløysneset på Mosken er det en bukt med sandstrand, sanddyner og strandberg. Lokaliteten er spesiell ved at mye av sandmaterialet består av marine skalldyrrester (skjellsand). Typiske strandarter som inngår er ishavsreddik, tangmelde, saftstjerneblom, strandarve, strandkjempe, strandbalderbrå, østersurt, skjørbusurt og strandrug. Interessante kalkkrevende arter som inngår er bleiksøte, lodnerublom, bergrublom, knopparve, rødsildre, fjellsmelle og fjellrapp. I tillegg inngår en rekke engarter som tiriltunge, hestehavre, småengkall, blåklokke, ryllik, rødsvingel m.fl. Lokaliteten er intakt og fint utformet, men ganske liten, og ingen sjeldne eller rødlistete arter er påvist (bortsett fra grønngul vokspigg). Lokaliteten vurderes derfor som lokalt viktig (C).

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

23 Avløysneset I (Havstrand/kyst G, Sandstrand G04) - C verdi

Feltkartlagt 15.08.2007 av Kim Abel, Terje Blindheim, Tom Hellik Hofton og Jon T. Klepsland (BioFokus). Sandstrand vest på Mosken i forbindelse med Avløysneset. Sandstranda er spesiell ved at sandmaterialet består av kalkskjelettresten etter kalkalger (rødalger, trolig vorterugl, Lithothamnion glaciale). Sandstranda danner en fast landgang mellom selve Avløysneset og resten av Mosken. Her har kalkalgene blitt skylt opp på land fra det grunne havbassengen utenfor Mosken. Vanlige arter på stranda er vassarve, skjørbusurt, østersurt, strandkjempe, balderbrå, krushøymol, kvann, gåsemure, strandrug, strandreddik og klingemaure. Mot kantene er det engsamfunn med fjellarve, rød jonsokblom, fjærekoll, rosenrot, blåklokke, tiriltunge, knoppmaure, fjellarve, vanlig arve, engsyre, vendelrot, skogstorkenebb, småengkall, fuglevikke, bleiksøte, ryllik, rødsvingel og vokssoppen spiss vokssopp. Det ligger noe drivtømmer til dels ganske høyt opp på stranda, og på en av de grove stokkene ble den sårbare (VU) barksoppen grønngul vokspigg Mycoacia uda funnet. Dette er en sørlig art knyttet til rike løvskogsmiljøer (funnet nord til Trondheimsfjorden). Funnet føyer seg inn i rekken av dødvedsopper som noen ganger påvises på gamle drivtømmerstokker. Forekomsten er selvfølgelig tilfeldig, og arten har ingen tilknytning til lokaliteten (og inngår derfor ikke i grunnlaget for verdisetting). Lokaliteten vurderes til lokalverdi (C) grunnet liten størrelse og mangel på sjeldne og rødlistede arter tilknyttet stranda..

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

24 Mosken vest (Marint I, I10 Løstliggende kalkalger) - C verdi

Feltkartlagt 15.08.2007 av Kim Abel, Terje Blindheim, Tom Hellik Hofton og Jon T. Klepsland (BioFokus). Området er valgt ut på grunnlag av observasjoner av kalkalger (trolig vorterugl, Lithothamnion glaciale) på sandstranda ved Avløysneset på Mosken. Mosken ligger i et grunnvannsområde med mye strøm slik at forholdene ligger til rette for kalkalger, noe som også mengdene med kalkskjeletter på Avløysneset viser. Avgrensningen av lokaliteten er kun basert på ortofoto og dybdekart. Trolig er leveområdene til kalkalgene de litt dypere strømmene innimellom gruntvannsområdene ved Mosken. Nærmere feltregistreringer trengs for å avgrense lokaliteten. Det er stor sannsynlighet for at forekomsten er stor og at verdien derfor burde vært satt høyt, men grunnet usikker avgrensning og størrelse settes verdien til lokal verdi - C.

3.2.2 Beskrivelser av naturtyper for Moskenes kommune

25 Buvågen (Kulturlandskap D, Slåttemark D01) - C verdi

Feltkartlagt 15.08.2007 av Jon T. Klepsland og Terje Blindheim (BioFokus). Naturtypen er avgrenset på grunnlag av generelt rik vegetasjon og spesielt p.g.a. forekomst av blåstarr *Carex flacca*. Blåstarr er en art med sørvestlig utbredelse og tidligere kjente utpostlokaliteter på Røst og i Vågan kommuner. Andre særlig interessante arter som inngår er vanlig nattfiol, grønkurle, loppestarr, bergfrue, vill-løk og bleikstarr. Ellers inngår en rekke middels basekrevende eller hevd-begunstigete urter som fjellfrøstjerne, småengkall, gjeldkarve, hestehavre, lodnerublom, fjellarve, bitterbergknapp, dvergjamne og hestehavre. Buvågen har tidligere hatt fast bosetting og det er bedrevet slått og beite i nærområdet inntil for ikke veldig lenge siden. Berggrunnen er overveiende basefattig, men med mineralrike parti som sammen med gjødsling fra sjøen gir grunnlag for stedvis artsrik vegetasjon. Rundt de gamle tuftene i Buvågen finnes slik rik vegetasjon i fjæresonen og oppover i lisen et stykke. Markfuktigheten varierer mye over korte avstander, men mye tilhører vekselfuktige typer. Det er ikke lett å avgjøre om den spesielle vegetasjonen her er betinget eller skapt av slått og beitebruk, men slik aktivitet har trolig heller positiv enn negativ virkning på artsmangfoldet, og gjenopptatt hevd vurderes derfor som positivt. Avgrensingen er svært omtrentlig, men omfatter trolig de mest varierte engene i Buvågen. Dominerende vegetasjonsutforminger peker mot at lokaliteten passer best i naturtypen slåttemark. Få spesielle arter og ingen rødlistearter samt mangel på hevd i ny tid gjør at lokaliteten vurderes som kun lokalt viktig.

Skjøtsel og hensyn: Slåttehevd

26 Refsnesvika (Fjell, Kalkrikt område i fjellet) - C verdi

Smal stripe fra rot av fjellvegg og 10-30 meter nedover skråning. Ganske rik fjellvegetasjon/engvegetasjon som trolig får tilførsel av rik skjellsand fra strendene i Refsnesvika. Forekommende arter er blåtopp, gulaks, mjødurt og turt i fuktige sig, blåklokke, gulaks, fjellfiol, storfrytle, ormetelg, tiriltunge, harerug, gullris, tepperot, teiebær, flere forekomster av bakkesøte, sumphaukeskjegg, bleikstarr, hengeaks, fjelltistel og bergfrue. Vegetasjonen skiller seg fra områdene lenger ned mot sjøen som domineres av lyngarter og skogstorkenebb. Området vurderes ha lokal verdi (C verdi) da kun en rødlistet art i kategori NT er registrert og området er langt unna å kvaliteter som de største flyvesands engene. Stranda nedenfor blei undersøkt, men ikke funnet å oppfylle kriteriene som naturtype. Nedenfor følger beskrivelse for denne: Sand-/grusstrand (G04) og tangvoll (G06), delvis også gamle hustufter og gjengroende hage. På/nær stranden: tangmelde, strandbalderbrå, engsyre, fjellaugnetrøst, bitterbergknapp, småengkall, vendelrot, krypsoleie, gåsemure, saftstjerneblom, vassarve, ubestemt høymole, vrangdå, hestehavre, strandarve, rosenrot, engrapp, klengjemaure, strandsmelle, hundegras, raudsvingel, strandkvann(?), ubestemt minneblom, engsoleie, mjødurt, østersurt, ishavsreddik og guldå. Ingen strandeng. Ovenfor stranden er det tette enger av kveke, hundekjeks og mjødurt, med noe marikåpe(r) og enghumleblom.

27 Turtnbakkheia (Fjell C, Kalkrikt område i fjellet) - C verdi

Feltkartlagt 15.08.2007 av Jon T. Klepsland og Kim Abel (BioFokus). Ryggen mellom Turtnbakkheia og Steinberget på sørvestsiden av Moskenes øya har rik fjellvegetasjon. Både rabb-, leside- og snøleie-vegetasjon inngår. I tillegg inngår en del arter forbundet med lavereliggende enger samt kystvegetasjon. Særlig interessant er det høye antallet orkidéer som inngår; vårmarihånd, stortveblad, fjellhvitkurle, grønkurle og flekkmarihånd. Rødlisteartene bakkesøte (NT) og marinøkkel (NT) inngår også. Andre interessante arter omfatter bleiksøte, snøsøte, reinrose, bergfrue, rødsildre, flekkmure, knopparve, bleikstarr, svartstarr, fjellsmelle, rynkevier, bergrublom, lodnerublom, tiriltunge, fjellfrøstjerne, småengkall, blåknapp og hengeaks. Den rike vegetasjonen samsvarer med lokalt høyt innhold av mørke mineraler i berggrunnen (gabbroid berggunn) som avgir mye mineralnæring. Området er trolig benyttet som beite tidligere, muligens også til slått, men vegetasjonen er trolig ikke avhengig av slikt bruk. Selv om ikke andre lokaliteter er avgrenset som "kalkrike områder i fjellet" i Moskenes er de fleste arter felles med bl.a. avgrensede naturtyper i kategori "sanddyner", og flere kalkrike områder i fjellet finnes trolig som ikke er fanget opp i denne omgang. Lokaliteten vurderes derfor som lokalt viktig.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling, evt beite/ slått

28 Turtnbakkvika (Havstrand/kyst G, Sanddyne G03) - B verdi

Feltkartlagt 15.08.2007 av Jon T. Klepsland, Kim Abel, Tom H. Hofton, Terje Blindheim og Kjell M. Olsen (alle BioFokus). Sandstrand og sanddyne på vestsiden av Turtnbakkheia. Spesielle vindstrømninger gjør at sand fra havbunnen langs kysten her føres inn i enden av Turtnbakkvika og oppkonsentreres til en ganske smal sandstrand- og sanddyne-formasjon som strekker seg langt oppover i fjellsiden. Nederst i avgrensingen er det driftinfluert sand-forstrand, mens resten har preg av fordyne med høy ustabilitet p.g.a. stadig vinderosjon, sandpåleiring, og sandskred. De mindre utsatte randsonene er mer stabile og her dukker atter berggrunnen fram. Vegetasjonsdekket er sparsomt og dominert av typiske "strandarter", men mer stabile parti med fjell- og engvegetasjon finnes også. Typiske strandarter omfatter strandarve, strandkjempe, ishavsreddik, klengjemaure og strandrug. Interessante fjell- og engarter omfatter marinøkkel (NT) (sparsomt), fjellhvitkurle (sparsomt), bleiksøte, grønkurle og fjellflokk. På stabiliserte flater med kortvokst mose inngår jordglye. Lokaliteten fortsetter trolig videre nordover i Turtnbakkvika, men hvor langt er usikkert. Lokaliteten er et godt eksempel på ikke-påvirket forstrand under naturlig dynamikk og vurderes som regionalt viktig - B.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

29 Buneset (Havstrand/kyst G, Sandstrand G04) - A verdi

Feltkartlagt 16.08.2007 av Jon T. Klepsland (BioFokus). Ved Buneset er dalbunnen fylt med sand som gjennom lang tid er oppkonsentrert ved at vinder fra havsiden har skylt sand fra havbunnen opp på land. Den enorme sandflaten er sterkt vindutsatt og trolig betydelig utsatt for sjøsprøyt helt inn til fjellfoten. Hele flaten er nærmest horisontal. Vegetasjonen er meget sparsom og dominert av et fåtall sandstrandarter. Disse opptreer helst et stykke inn på stranden og omfatter strandarve, ishavsreddik, tangmelde, strandkjempe, buestarr, gåsemure, rødsvingel og strandrug. Lokaliteten må ses i sammenheng med omkringliggende sanddyne-landskap og representerer i den sammenheng et meget velutviklet sandstrand-sanddyne kompleks under naturlig dynamikk. Området er heller ikke nevneverdig negativt påvirket av menneskelige inngrep. Størrelsen og konteksten (omkringliggende areal) fremheves som særlig viktige kvaliteter og lokaliteten vurderes derfor som nasjonalt viktig.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

30 Trolldalen-Helvetestinden (Havstrand/kyst G, Sanddyne G03) - A verdi

Feltkartlagt 16.08.2007 av Jon T. Klepsland og Kim Abel (BioFokus). Store areal omkring sandstranden i dalbunnen ved Buneset, samt deler av fjellsidene omkring er sterkt påvirket av sandflukt. Store sandmengder er akkumulert, og deponeres stadig, i fjellområdene omkring. Særlig er sandakkumuleringen stor i området mellom Einangen og oppover mot Trolldalen og Trollhovudet. Litt usikkerhet råder om hvor langt opp i Trolldalen og de omkringliggende fjellene sandpåleiringen når, men muntlige kilder kan fortelle at reinroseenger basert på flyvesand er funnet helt opp mot Helvetestinden. Den stadige (moderate) omrøringen i substratet og påleiringen av mineralrik sand gir grunnlag for en rik og variert flora. Fjellformasjonene omkring er også med på å oppkonsentrere sand til nedre deler av fjellsidene hvor sandflukten er liten. De blankskurte svaene gjør at vann stadig sildirer omkring vegeterte flater og gir derfor stedvis grunnlag for meget frodige enger dominert av høystauder. Alle utforminger innen sanddyne-komplekset opptreer innenfor avgrensingen; både fordyne, primærdyne, dyneeng, erodert dyne og dynetrau. Som nevnt er vegetasjonen meget rik og variert. Rødlisteartene marinøkkel (NT) og bakkesøte (NT) er begge stedvis vanlige, og spesielt bakkesøte danner et par steder masseforekomster.

I området Einangen-Trolldalen er det store areal med reinrose-utforming av dynehei hvor store mengder rødflangre, reinrose, bakkesøte og bleiksøte inngår. Andre interessante arter omfatter grønkurle, fjellsmelle, rødsildre, gulsildre, fjellbakkestjerne, fjellfrøstjerne, rynkevier, dvergjamne, bjørnbrodd, teiebær, tiriltunge, vill-løk, svartstarr, buestarr og svarttop. Lenger opp i fjellsiden kommer det inn fjellplanter som lodnebergknapp, bergveronika, fjellveronika, fjellarve, snøsøte, knoppsildre og aksfrytle. I rike, frodige enger på berg i ytre del forekommer trolig både stortveblad og vårmarihånd (jfr. Horseidet) selv om disse ikke ble påvist ved befarings (vårmarihånd ble konstatert lengst sør i lokaliteten ned mot Bunesfjorden). I dynetrau på Einangen inngår også sandsiv og hårstarr. Selv om året var ugunstig m.h.t. fruktifisering av såkalte beitemarkssopp ble de svake signalartene kjeglevokssopp og gul vokssopp funnet. Mye av arealet er trolig rik på denne organismegruppen. På overrislete berg inngår bl.a. den kalkkrevende fingerglye. Området representerer et sjeldent godt utviklet sanddyne-landskap med de fleste utforminger tilstede. Området er også i meget liten grad negativt påvirket av inngrep. Området er trolig benyttet som slått- og beiteareal tidligere, men vegetasjonen er mest sannsynlig ikke avhengig av slikt bruk. Vinderosjon og -påleiring samt furasjering av hare er tilstrekkelig for at vegetasjonsutformingene opprettholdes. Området er også kartlagt gjennom registreringen av verdifulle kulturlandskap i Nordland 2003-2004 (Gaarder et al. 2005, Miljøfaglig utredning AS). Fra denne undersøkelsen er følgende gjengitt "Dette var den rikeste beitemarkssopplokaliteten som ble funnet i Lofoten, med 19 registrerte arter; derav 13 vokssopparter. Av størst interesse var funn av sauevokssopp (VU) (ett mycel) og en rik forekomst av gyllen vokssopp (NT) med tre delforekomster (lokalt vanligste soppart). Funnet av sauevokssopp forskyver nordgrensa for denne arten fra Sør-Trøndelag." Lokaliteten som nå presenteres avviker fra tidligere avgrenset område. Sammen med sandstranden i bunn av Buneset vurderes lokaliteten som klart nasjonalt verdifull - A.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling/eventuelt beite og slått

31 Horseid (Havstrand/kyst G, Sanddyne G03) - A verdi

Feltkartlagt 15.08.2007 (ytte del) av Tom H. Hofton, Kjell Magne Olsen, Kim Abel, Jon T. Klepsland og Terje Blindheim, og 16.08.2007 (indre del) av Tom H. Hofton (alle BioFokus). Horseid er ei brei og flat bukt inneklemt mellom høye fjell på yttersida av Lofoten, på andre siden fra Kjerkfjorden. Den avgrensede lokaliteten omfatter hele bukta og dalgryta nesten inn til salen over mot Kjerkfjorden, en strekning på ca. 3 km. Ulike stadier av sanddyner og sanddyneenger dominerer, men lengst inn har en også mer "vanlig" rik fjellvegetasjon (særlig på rike, overrislete sigeflater). Lokaliteten omkranser to mindre naturtypelokaliteter i tilknytning til Horseidvatnet. Omfattende sandflukt foregår fra den store stranda i bunnen. Dette kunne ved selvsyn konstateres ved feltarbeidet 15.08.07, da store "sandskyer" blåste langt innover og oppover i dalsidene. Sanda deponeres i ulik grad og tykkelse i hellingene hele strekningen innover dalgryta, og tjukke lag er akkumulert på begge sider, men særlig i området vest-nordvest for Horseidvatnet. Antakelig foregår det stedvis sandpåleiring også oppe i fjellområdene høyere oppe (jf. Trollaldalen – Einangen – Helvetestinden).

Området har svært fine gradienter i sandstrand – sanddyne, med hele spennet av vegetasjon knyttet til slik natur rikelig representert, fra sandstranda ytterst til veletablerte og stabile sanddyneenger lenger inne (ustabil sandstrand, fordyne, primærdyne, dynetrau, sanddyneenger (flere ulike typer), erodert sanddyne). Nederst har en ei stor sandstrand som strekker seg langt innover i bukta, og det er denne som "mater" dyneene lenger inn med sandflukt. På nordsiden renner et par bekker ut over sandstranda og ut i fjorden. Lenger inn (særlig på østsiden) følger så et vidstrakt og særegent hauglandskap med 2-4 meter høye, delvis stabiliserte sandvoller med meget artsfattig (men stabiliserende) vegetasjon, først og fremst med strandrug som dominant (samt bl.a. strandarve, tiriltunge, saltgras). Lenger inn dominerer etablerte sanddyneenger store arealer. Substratet er baserikt, og meget artsrike tørrenger dominerer. Mesteparten har kortvokst vegetasjon som best kan klassifiseres til W2b tørreng-utforming og W2c Reinrose-utforming. Noen steder i de bratteste hellingene har det gått "hull" på sanddynene, med litt utrasninger og erosjon der sanda er eksponert. Floraen er meget rik. De rikeste partiene (reinrose-utforming) har mye av bl.a. rødflangre, reinrose og bleiksøte. Nevnes kan også hårstarr, svartstarr, harerug, småengkall, flekkmure, hengeaks, fjelløyentrøst, gulsildre, rødsildre, fjellbakkestjerne, grønnskurle, fjellarve, vanlig marigras og buestarr. Av rødlistearter ble funnet bakkesøte (NT) og marinøkkel (NT), begge temmelig vanlige i området. På frodigere og fuktigere partier inngår stortveblad og vårmarihånd. Tørrengene har trolig også en rik funga av grasmarkssopp/beitemarkssopp, men sesongen 2007 var dårlig for disse artene, og gruppa er dårlig dokumentert. I søkkene er det frodigere, tettere og mer høyvokst (og betydelig artsfattigere) høgstaudevegetasjon. I brattpartiet opp mot salen over mot Kjerkfjorden finnes en middels rik fjellflora på grunnlendte flater og sigpartier betinget av rikt sigevann, med arter som fjellfrøstjerne, fjelltistel, sumphaukeskjegg, geitsvingel, grønnskarr, gulstarr, hårstarr, fjellfiol, svarttopp, gulsildre, trillingsiv, bjønnbrodd, småengkall, svartstarr, turt, aksfrytle, kvann. I og langs bekkene ved sandstranda ble det samlet et beskjedent antall relativt vanlige ferskvannsorganismer og landsnegler. Rester av en strandet hval ligger i kanten av sanddynene. Engene har tidligere åpenbart vært brukt som beiteområde. Engene er likevel trolig minst like mye naturlig betingete gjennom vinderosjon, sandavleiring og beiting av hare (to harer ble skremt opp under inventeringen), slik at hevd/skjøtsel ikke anses som påkrevet/viktig. Hele Horseid-området (inkludert de to lokalitetene ved Horseidvatnet) utgjør til sammen et svært verdifullt landskap, med særdeles velutviklede sanddynesamfunn med meget rik flora, hele spennet i sandstrand-sanddyne-systemet intakt, arealet er stort, og det er tilnærmet helt uten inngrep (med unntak av en svak sti over fra Kjerkfjorden). Lokaliteten anses derfor som svært viktig – verdi A.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling (evt. beite)

Dynelandskap på Horseidet med rødflangre i forgrunnen.

32 Horseidvatnet (Ferskvann / våtmark E, Evjer, bukter og vikar E12) - B verdi

Feltkartlagt 16.08.2007. av Tom H. Hofton (BioFokus). Horseidvatnet ligger i indre del av Horseid, ca 1,5 kilometer opp fra sandstranda nede ved sjøen. Tjernet er grunt. Det får tilsig fra ganske rike områder omkring (bl.a. baserike etablerte sanddyner), og vannkvaliteten er trolig god. De største naturverdiene er trolig knyttet til innløpspartiet, som er et ganske stort gruntvanns-/deltaområde, med en stilleflytende meanderende bekk, sivbelter, sandflater og litt mudderflater (men også utløpspartiet, som er en lang "tarm" med mye vegetasjon, kan ha viktige kvaliteter (ikke undersøkt)). Vegetasjonen langs bekken er frodig, med bl.a. mye bukkeblad, elvesnelle og flaskestarr, og med elvekjølmose i bunnen. Sivbeltene i vannet har mye elvesnelle, samt også noe bekkeblom. Sandsiv er vanlig. Vegetasjonen er ikke spesielt artsrik. Stingsild ble observert i vannet (som ellers trolig er fisketomt). I et tett sivbelte på østsiden av vannet lå to voksne sangsvaner. Vannet bør være velegnet som hekkelokalitet for arten, men det kunne ikke konstateres verken unger eller reir. Fuglene lå imidlertid godt skjult i vegetasjonen, og en ville ikke forstyrre fuglene ved å gå nær innpå. Det kan være bra potensial for virvelløse dyr i vannet, dette burde vært undersøkt nøyere. Naturtypeinndelingen mangler egentlig en god betegnelse på denne type grunne tjern og småsjøer. Som erstatning for noe bedre er derfor brukt "Evjer, bukter og vikar" som betegnelse. Liknende ferskvannsmiljøer er sjeldne i (ytre) Lofoten, og sjeldenheten sammen med liten påvirkning og bra potensial for virvelløse dyr gjør at lokaliteten vurderes som viktig – verdi B.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

33 Horseidvatnet S (Myr og kilde A, Rikmyr A05) - C verdi

Feltkartlagt 16.08.2007. av Tom H. Hofton (BioFokus). Lokaliteten ligger i indre del av Horseid, ca 1,5 km nord for Kjerkfjorden. Den består av et myrområde på sørsiden av Horseidvatnet. En bekk renner rolig gjennom myra. Vegetasjonen veksler mellom intermediær fastmattemyr (vanligst), rik fastmattemyr, samt mindre "myrpreget" fuktig engvegetasjon. Floraen er relativt rik, bl.a. med arter som stortveblad, sumphaukeskjegg, fjellfrøstjerne, svarttopp, fjelløyentrøst, dverggjamne og gulstarr. Langs bekken finnes bl.a. bukkeblad, myrhatt og bekkeblom. Myrområdet har ganske bra variasjon i vegetasjon, og en middels rik flora, men arealet er nokså lite og uten spesielt uvanlige arter, og verdisettes derfor til lokalt viktig – verdi C.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

34 Steffennakken (Skog F, Gammel lauvskog F07, Fuktig kystskog) - C verdi

Feltkartlagt 13.08.2007. av Tom H. Hofton (BioFokus). Lokaliteten ligger et par kilometer sørvest for Reine, og består av ei bratt nordvendt løvskogsli på sørsiden av Djupfjorden, godt beskyttet under tinderekka Gylttinden – Steffennakken i bakkant. Stien til Munkebu går gjennom området. Tresjiktet domineres av bjørk, men det er også en hel del rogn. Skogen er ikke særlig rik, men det er likevel ganske frodig og fuktig. Vegetasjonstypen er for en stor del en oseanisk utforming av storbregneskog (med skogburkne og storfrytle som vanlige arter), men det er også isprengt litt blåbær- og småbregneskog. Enkelte høgstaudearter og andre rik-arter finnes i fuktige søkk (turt, skogmarihånd, kvitbladtistel, kratthumleblom, skoggråurt, mjødurt, fjellfiol). I bunnsjiktet vokser bl.a. kystkransemose og kystjammemose. Skogstrukturen er delvis relativt åpen (pga bratt terreng og en del til dels grov stein), dels mer sluttet. Dimensjonene på trærne er ganske beskjedne (rogn opptil ca 20 cm dbh maks), og det er lite død ved. Skogen virker hardt påvirket gjennom lang tid. Artsmangfoldet er ordinært, både mht karplanter og andre grupper. Av lav ble det funnet bl.a. stiftfylltav og grynvreng på rogn. Disse artene er vanlige i mer skogrike distrikter, men utvilsomt uvanlige i ytre Lofoten. Brun korallav, grå korallav og skrukelav ble funnet på steinblokker, skålfylltav på humus. Lokaliteten har kanskje et visst potensial for fuktighetskrevede/oseaniske moser (dårlig undersøkt). Det er generelt svært lite skog i ytre Lofoten, og dette er et av de største områdene. Sammen med beskyttet beliggenhet i bratt nordvendt terreng (stabilt fuktig), samt en del rogn (rikkarkstreslag), vurderes området derfor som relativt viktig i lokal sammenheng, og gis C-verdi.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

Djupfjorden med tilliggende englandskap og skog. Skogen er kartlagt som naturtype og fjorden er kartlagt i den marine kartlegginga som fjordarm med oksygenfattige bunnforhold.

35 Seljevika (Havstrand/kyst G, Tangvoll G06, Gras/urte-tangvoll (V2)) - C verdi

Feltkartlagt 13.08.2007 av Jon T. Klepsland (BioFokus). Moderat beskyttet rullesteinsstrand med bakenforliggende engareal. Tang og tare skylls jevnlig i land og gir grunnlag for en relativt frodig vegetasjon nær rullesteinsstranda. Det er tilførselen av tang og tare og salt fra havet som gir grunnlag for avgrensning av naturtype. Engvegetasjonen blir gradvis fattigere på karplantearter oppover og vekk fra strandlinjen som følge av høyere stabilitet og mindre påleiring av marin vegetasjon. Den diffuse overgangen gjør at avgrensingen blir noe omtrentlig. Opphør av beite og eventuelt slått har medført sterk tilvekst av nitrofile arter, spesielt i indre deler av avgrensingen. Mellom rullesteinene nær strandlinjen inngår bl.a. tiriltunge, fuglevikke, gåsemure, hanekam, sandsiv, strandkjeks, strandkjempe, strandnellik, småengkall, gulaks, hestehavre og jåblom. Området er avgrenset på grunnlag av den relativt rike karplantefloraen og fordi lokaliteten representerer en ganske stor og rimelig intakt tangvoll. Utformingen er imidlertid utbredt og ganske vanlig, og ettersom ingen sjeldne arter er påvist vurderes lokaliteten som lokalt viktig.

36 Dam sørvest for Sørvågvatnet (Ferskvann / våtmark E, Dam E09) - B verdi

Feltkartlagt 13.08.2007 av Kjell Magne Olsen (BioFokus). Vegetasjonsrik dam med smale enger rundt. Vegetasjonen består av bl.a. bukkeblad, hesterumpe, myrhatt, flotgras, ryllsiv, grastjørnaks, soleihov, krypkvein og myrmaure. Trepigget stingsild og en relativt rik invertebratfauna i dammen, bl.a. u-myggarten *Dixella aestivalis* og perlevannkjærarten *Laccobius minutus*, som begge er nye for nordvestre deler av Nordland (Strand-region NNV). Dammer er generelt uvanlige i regionen, og denne har en fin utforming; den gis derfor verdi B. Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

37 Tjønntjønnna (Ferskvann / våtmark E, Dam E09) - verdi

Feltkartlagt 16.08.2007 av Kjell Magne Olsen (BioFokus). Liten, nesten rund dam vest-sørvest for Tindstinden med omkringliggende myr med små myrpytter. Dammen er sannsynligvis et par meter på det dypeste, pluss et "uendelig" lag med mudder. Belter med elvesnelle og flaskestorr rundt nesten hele dammen, kun avbrutt av en liten bergknaus på nordsiden. I selve dammen dominerer tusenblad, men også en del grastjørnaks og noe småtjørnaks. Ellers finnes bl.a. bukkeblad, slåtestorr, blåknapp, sumphaukeskjegg, kvitlyng, tepperot, kreking, ryllsiv, duskull, røsslyng, følblom, skogsnelle, engkvein(?), myrhatt, kvitbladtistel, ubestemt marikåpe, mjødurt, sløkje, soleihov, skogstorkenebb, myrmjølke, tiriltunge, skogstjerne, sølvvier, seterfrytle(?), flekkmarihand(?), harerug, trådsiv, fjellaugnetrøst, finnskjegg, blokkebær, engsoleie, åkersnelle, turt, sølvbunke, storfrytle, rundsoldogg, skrubbe, vendelrot, smyle, geitsvingel, gulaks, småengkall, blåklomme, rome og grønstorr. Trepigget stingsild. Øyestikkeren svart høstlibelle *Sympetrum danae* ble tatt som ny for nordvestre deler av Nordland, ellers kun noen få, relativt trivielle arter. Dammen skiller seg noe ut fra andre ferskvannsføremøter i Moskenes, og den har potensial for å inneholde flere uvanlige arter. Den kartlegges med verdi C.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

38 Banjordhaugen (Refsvika S) (Havstrand/kyst G, Strandeng og strandsump G05) - C verdi

Feltkartlagt 15.08.2007. av Tom H. Hofton (BioFokus). Lokaliteten ligger på yttersida et par kilometer nord for sørspissen av Lofotodden, på odden mellom Refsvika og Kolhellarsanden. Den består av et lite parti sandstrand (med grovkornet skjellsand), strandeng og strandberg, og er således et mosaikkmiljø med flere naturtyper. Tang og tare driver jevnlig opp på stranda og påvirker vegetasjonen. Skjellsandstranda har en nokså typisk artsammensetning, med østersurt, klengemaure, strandsmelle, skjørbuksurt, tangmelde og vassarve. Litt høyere oppe er stranda mer stabilisert, og består av sammenhengende engvegetasjon. Engsamfunnene er til dels ganske artsrike, med en del strandrug, og bl.a. småengkall, blåklomme, harerug, fjellfrøstjerne, tiriltunge, fjellflokk. Lenger oppe (på flatere mark) er det fuktigere, og her overtar mer høyvokst og frodig vegetasjon (hestehavre, enghumleblom, mjødurt etc). Strandbergene har relativt rik flora, med bl.a. basekrevende arter som gulsildre, fjellrapp, geitsvingel og aksfrytle. Det har drevet i land en del planker og skrot på stranda. Lokaliteten er et mosaikkområde med middels rik flora knyttet til skjellsandstrand, strandenger og strandberg, men uten at sjeldnere eller rødlistede arter er påvist. Arealet er dessuten ganske lite, og miljøet er trolig ganske vanlig i Lofoten. På denne bakgrunn settes verdien til C – lokalt viktig.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling

Bildet viser Turtenbakkvika sør og vest på Moskenesøya. Et område hvor det blåser opp store mengder sand som skaper rike engsamfunn over ganske store områder Foto: Kim Abel.

3.3 Registreringsstatus

I følge naturtypehåndboka (Direktoratet for Naturforvaltning 2007) kap. 7.7 er det en målsetting at kommunen skal ha en oversikt over hvilke arealer som er godt kartlagt og hvilke som ikke er godt kartlagt. I et prosjekt med begrensede midler er det alltid lettere å peke på hva som er funnet enn på hva som ikke er funnet. Det er videre helt nødvendig å bryte ned denne oversikten, minst til hovednaturtypenivå for å kunne gi et godt bilde av kartleggingsstatus.

Nedenfor er det gjort en vurdering for de to kommunene. Det er kriteriene i DN håndbok 13 som ligger til grunn for vurderingene og utelukker følgelig ikke at det finnes mindre fragmenter eller dårlig utviklede forekomster innenfor de ulike naturtypene. Som en totalvurdering kan det sies at det er stor sannsynlighet for at de aller viktigste områdene på land er fanget opp gjennom kartleggingen.

3.3.1 Status i Moskenes

Myr og kilde: Liten/ingen sannsynlighet for å finne større områder med fattigere myrtyper eller mindre rikmyrer.

Rasmark, berg og kantkratt: Ingen naturtyper er registrert innenfor denne hovedtypen, men det finnes grotter (B05) på nordsiden av Moskenesøya som det kan være knyttet verdier til. Nordvendt kystberg (B04) med interessant lav- og moseflora ble vurdert til ikke å ha noe potensial så lang nord. Ingen spesielle arter knyttet til denne naturtypen ble registrert.

Fjell: Kalkrike områder i fjellet (C01) er registrert med to lokaliteter og disse er knyttet til områder med rik flyvesand. C01 betegnelsen er brukt på de lokalitetene som ikke er direkte knyttet opp mot sanddynene, men ligger et stykke i fra. Kvalitetene er ellers mye de samme som for naturtypen sanddyne (G03). Det vurderes som rimelig sannsynlig at det kan finnes mindre forekomster av rik skjellsandvegetasjon i fjellene nærmest de store sanddyneområdene. Områder flere hundre meter over havet kan være aktuelle i slike områder.

Kulturlandskap: Det er tidligere vært store arealer med utmarksbeite og potensielt en del slåtteeng i kommunen. Disse arealene er nå nesten utelukkende ikke i hevd. Det har derfor vært vanskelig å registrere naturtyper i denne hovedkategorien. Under feltarbeidet ble gamle beiteområder vurdert i liene innerst ved Ågvatnet og i de østvendte liene ned mot Djupfjorden. Her var floraen intermediær rik, men uten tegn til hevd på lang tid. Lorents Lorentsen som leide ut båt ved Ågvatnet fortalte at det i 1953 var 53 kyr som beitet ved Ågvatnet og at det gikk 500 sau i fjellet her. Beitet opphørte midt på 60-tallet. Han fortalte også at det var registrert 7 ulike orkidearter i dette området. Flere av disse gamle utmarksbeiteområdene som ikke er gjødslet og som er forholdsvis rike vurderes som potensielle naturtype-lokaliteter dersom beite/slått gjenopptas.

Ferskvann/våtmark: To ulike naturtyper med til sammen tre lokaliteter er kartlagt innenfor denne hovedtypen. Det vurderes som lite sannsynlig å finne flere viktige eller svært viktige lokaliteter.

Skog: Ikke potensial for ytterligere lokaliteter.

Havstrand/kyst: Det er registrert 6 lokaliteter fordelt på fire ulike naturtyper innenfor denne hovedkategorien. Det vurderes som lite sannsynlig å finne flere viktige eller svært viktige lokaliteter av noen av disse fire, men naturtypen Tangvoller inngår som mindre biter i flere viker og på sandstrendene. Det er et vist potensial for å kunne finne mindre områder med rikt strandberg av utforming fuglepåvirkede strandberg. Topografien tilsier imidlertid at dette ikke kan være noen utbredt type. Noe feltundersøkelsene også viste.

Marint: Ikke undersøkt, men hele den ytre delen av Moskensøya fra Å og rundt til Flakstad har store stortareforekomster og har opplagt store verdier. For disse kvalitetene henvises det til den marine kartlegginga som DN og FM står for i samarbeid med NIVA.

3.3.2 Status på Værøy

Myr og kilde: Liten/ingen sannsynlighet for å finne større områder med fattigere myrtyper eller mindre rikmyrer.

Rasmark, berg og kantkratt: Ingen naturtyper er registrert innenfor denne hovedtypen, men det kan finnes grotter (B05) på øya som kan ha funksjon for noen arter. Nordvendt kystberg (B04) med interessant lav- og moseflora ble vurdert til ikke å ha noe potensial så lang nord. Ingen spesielle arter knyttet til denne naturtypen ble registrert.

Fjell: Kalkrike områder i fjellet (C01) er ikke registrert i kommunen. Ved nærmere undersøkelser kan det være at slike områder burde vært avgrenset i tilknytning til sanddyne og sandstrandforekomstene på Værøy og Mosken. Det var imidlertid ikke innenfor tidsrammen for prosjektet og undersøkte fjellene i tilknytning til alle disse områdene. Kvalitetene er ellers mye de samme som for naturtypen sanddyne (G03). Områder flere hundre meter over havet kan være aktuelle i slike områder.

Kulturlandskap: Det er tidligere vært store arealer med utmarksbeite og potensielt en del slåtteeng i kommunen. Disse arealene er nå nesten utelukkende ikke i hevd. Det har derfor vært vanskelig å registrere naturtyper i denne hovedkategorien. Kun en lokalitet er avgrenset, men her overlapper naturtypen med naturtypen sanddyne. Flere gamle utmarksbeiteområder som ikke er gjødslet og som er forholdsvis rike vurderes som potensielle naturtypelokaliteter dersom beite/slått gjenopptas. Dette gjelder mer og mindre hele nordvestsiden ned til Eidvika som har fragmenter av rikere eng, men som nå i all hovedsak er dårlig hevdet.

Ferskvann/våtmark: Det finnes ikke større vann på øya, men alle damobjekter vi fant ble registrert under feltarbeid i 2007 og verdisatt som naturtypelokaliteter. Det vurderes som lite sannsynlig å finne flere viktige eller svært viktige lokaliteter innenfor denne hovedtypen.

Skog: Ikke potensial for noen lokaliteter.

Havstrand/kyst: Det er registrert 14 lokaliteter fordelt på fire ulike naturtyper innenfor denne hovedkategorien. Det vurderes som lite sannsynlig å finne flere viktige eller svært viktige lokaliteter av noen av disse fire, men naturtypen Tangvoller inngår som mindre biter i flere viker og på sandstrendene. Det er et vist potensial for å kunne finne mindre områder med rikt strandberg av utforming fuglepåvirkede strandberg. Sanddyner i tilknytning sandstrender er flere steder ikke avgrenset. Typen må veies opp mot naturtypen kalkrike områder i fjellet.

Marint: Ikke svært liten grad undersøkt, men det er tegnet ut en stor naturtypelokalitet som dekker gruntvannsområdene nord og vest for Mosken nord i kommunen. Dette området er gitt verdi C da vi vet lite om det, men området er trolig svært produktivt og rikt for mange arter og verdien bør trolig heves til B eller A når det vurderes av andre med spesialkompetanse på marine forhold. Stor sannsynlighet for å finne flere naturtypelokaliteter innenfor denne hovedtypen. For disse kvalitetene henvises det til den marine kartlegginga som DN og FM står for i samarbeid med NIVA.

3.3.3 Undersøkte lokaliteter

Nedenfor er det listet noen lokaliteter som ble undersøkt, men som ikke oppfyller noen av de kriterier som er satt for å kunne defineres som naturtype etter DN håndbok 13.

Tindsvatnet, Moskenes: Oligotroft tjern med fjell, ur og knauser langs bredden. Sand-/grusbunn, delvis også mudderbunn og fjell. Mye stivt brasmegras, ellers bl.a. sylblad, so-leihov, ubestemt vasshår, ryllsiv, trådsiv, flotgras, flekk-/skogmarihand, krypsiv, bukkeblad og myrhatt. Fisk observert. En god del gåsemøkk. Noe øyenstikkere. Vannkalven *Ilybius fuliginosus*, buksvømmeren *Sigara semistriata* og vårfluen *Tinodes waeneri* ble tatt som nye for hhv. NNV, NNV og Nordland fylke (NNV er Strand-regionen Nordland Nord Vest, dvs. en

region som består av de nordvestre kommunene i Nordland, i praksis Lofoten og Vesterålen).

Sørvågvatnet, Moskenes: Tjern med samme beskaffenhet som Tindsvatnet, men uten steile berg rett i sjøen. Søndre deler av vannet er undersøkt. Her er det sparsom vegetasjon av krypsiv, flotgras, stivt brasmegras, kildeurt, sylblad, krypsoleie, soleihov, ubestemt vasshår, myrhatt, elvesnelle og hesterumpe. Små strandenger (med hovedsakelig krypsiv) er beitet av gjess. Trepigget stingsild i vannet. Ellers meget sparsom fauna.

Ånnstadvatnet, Moskenes: Selve vannet har steinete bredder og de grunne partiene har svært lite vegetasjon. Kun ertemuslinger og ferskvannssneglen *Radix baltica* kunne påvises. Et lite parti ovenfor steinbredden på sørvestsiden av vannet viser at det er noe kalk i grunnen, med funn av bl.a. fjellfrøstjerne, musøyre, blåknapp, bleikstorr, tettegras, strandkjempe, svarttopp, grønstorr, stivstorr og dvergjamne. Ellers er det store områder som tidligere har vært beite- og slåttemark, men som nå er i ferd med å gro helt igjen (smylegulaksenger). Det er også små myrpartier med bl.a. duskull, flaskestorr, flekkmarihand, rundsol-dogg, torvull, rome og sumphaukeskjegg. Haremøkk. Ved kaianlegget er det hestehavre-eng med mye hundekjeks og vanleg høymole. Sukkertare (NT) og butare er blant algene i havna.

Revsvika, Moskenes: Sand-/grusstrand (G04) og tangvoll (G06), delvis også gamle hustuffer og gjengroende hage. På/nær stranden: tangmelde, strandbalderbrå, engsyre, fjellaugnetrøst, bitterbergknapp, småengkall, vendelrot, krypsoleie, gåsemure, saftstjerneblom, vassarve, ubestemt høymole, vrangdå, hestehavre, strandarve, rosenrot, engrapp, klengjemaure, strandsmelle, hundegrass, raudsvingel, strandkvann(?), ubestemt minneblom, engsoleie, mjødurt, østersurt, ishavsreddik og guldå. Ingen strandeng. Ovenfor stranden er det tette enger av kveke, hundekjeks og mjødurt, med noe marikåpe(r) og enghumleblom.

Hermansdalsvatnet, Moskenes: Svært lav vannstand på underøkelsesdatoen (15.08.2008). Svært lite vegetasjon ute i vannet; langs land ble funnet bl.a. soleihov, setersmåarve, trådsiv, slåttestorr, krypsiv, åkersnelle og myrmaure. Ingen dyr kunne påvises, men det skal visstnok være røye i vannet.

Hamnøyvatnet, Moskenes: Oppdemmet drikkevann med svært lite vegetasjon – kun krypsiv observert i selve vannet. Heller inge ndyr ble funnet her. Like inntil vannet ligger imidlertid en liten dam, også denne dominert av krypsiv, men også med ryllsiv, skogsnelle, knappsiv, duskull, hesterumpe, stjernestorr, blåtopp, finnskjegg og flotgras. Her ble det funnet et lite antall ferskvannsinvertebrater, men kun trivielle arter (øyenstikkere og buksvømmere). To vandrefalk (NT°) oppe i berghamrene.

3.4 Spesielle forhold ved registreringsdata

Det er ingen spesielle forhold ved datasettet som ikke er omtalt over. Det kan nevnes at det er tatt noen hundre bilder fra feltarbeidet, men det har ikke ligget innenfor rammene av dette prosjektet og systematisere dem. Noen er vist i rapporten og de er brukt som støtte for registrantene under skrivearbeidet. Når det blir tilrettelagt for bilder i Naturbase vil det være mulig å legge ut bilder der.

Spesielle arter som er kartlagt gjennom prosjektet vil på sikt blir tilgjengelig i Artskart (Artsdatabanken & GBIF Norge 2008).

3.5 Digitale kart og naturbase

I forbindelse med oppdateringen og sammordningen av data i en felles database har BioFokus produsert sosifiler for naturtypetemaet. Disse er oversendt Fylkemannens miljøvern-avdeling sammen med egenskapsdataene. Fylkesmannen vil på dette grunnlag oppdatere Na-

turbase i samarbeid med DN.

4 Diskusjon

4.1 Ansvars naturtyper i de to kommunene

Ut fra den registreringsjobben som ble gjort 2007 er vår vurdering at de sammensatte naturtypene av sandstrand, tangvoller, eksponerte sanddyner og etablert sanddynevegetasjon med rik vegetasjon er svært viktige for biologisk mangfold. Dammene i tilknytning til flyplassen på Værøy er også svært viktige naturtyper. Disse områdene utgjør lokaliteter som i mindre grad finnes andre steder og det er derfor særlig viktig at disse ivaretas for at biologisk mangfold skal kunne sikres i et regionalt og nasjonalt perspektiv.

I tillegg til våre undersøkelser er det opplagt store verdier i de to kommunene knyttet til fugleliv og til biologiske verdier knyttet til hav og fjordområder. En sammenkopling av foreliggende naturtypedata med viltdata og marine data vil gi kommune og fylkesmann et godt verktøy for videre forvaltning av de biologiske verdiene i de to kommunene.

Det har i løpet av de siste 50 årene skjedd en dramatisk endring i bruken av utmarka til beiteformål. Det vil trolig være svært positivt for mange arter og gjeninnføre beite på et utvalg steder. Ut fra produksjonsgrunnlaget med til dels svært frodige beiteområder bør det også være muligheter for å kunne drive med lønnsomhet i noen av disse områdene.

5 Litteratur

Artsdatabanken & GBIF Norge. 2008. Internettportal for artssøk.

<http://artskart.artsdatabanken.no/>

Direktoratet for Naturforvaltning. 1999. Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold. Direktoratet for naturforvaltning, Trondheim.

Direktoratet for Naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting biologisk mangfold, rev. utg. DN-håndbok 13.

<http://www.dirnat.no/content.ap?thisId=500031188&language=0>

Elven, R., Alm, T., Edvardsen, H., et al. 1988. Botaniske verdier på havstrender i Nordland. C. Beskrivelser for regionene Ofoten og Lofoten/Vesterålen. Økoforsk rapport 1988:2C, s.386.

Gaarder, G., Larsen, B. H., Melby, M. W., et al. 2005. Rapport fra registreringer i kulturlandskap i Nordland i 2003-04. Fylkesmannen i Nordland - rapport.

Kolås, J. A., Viken, Å. og Bakken, T. 2006. Norsk rødliste 2006 - 2006 Norwegian Red List. www.artsdatabanken.no

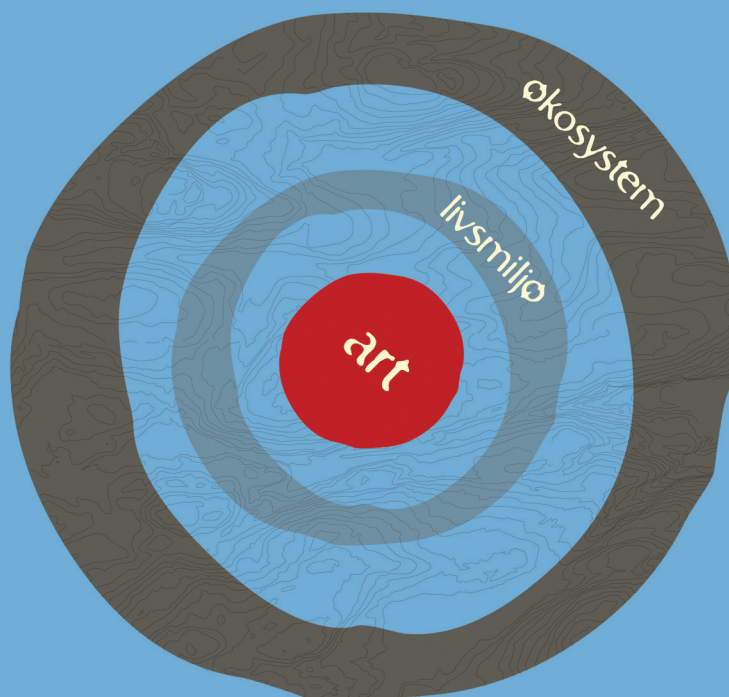
St. meld. nr. 58 (1996/97). 1996-97. Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling - dugnad for framtida.

Strann, K. B., Frivoll, V. og Johnsen, T. V. 2006a. Viltkartlegging i Værøy kommune. NINA rapport 136, s.42.

<http://www.nina.no/archive/nina/PppBasePdf/rapport/2006/136.pdf>

Strann, K. B., Frivoll, V. og Johnsen, T. V. 2006b. Viltkartlegging Moskenes kommune. NINA rapport 137, s.22.

<http://www.nina.no/archive/nina/PppBasePdf/rapport/2006/137.pdf>

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir en digital rapportserie som heter BioFokus-rapport, <http://biolitt.biofokus.no/rapporter/Litteratur.htm>